Anul XCVIII
(98)
SERIE NOUĂ

BISERICA ȘI ȘCOALA

PUBLICAȚIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ARADULUI

Fondat 1877
Nr. 5
Mai 2017

Prevederi canonice, juridice (regulamentare) și ermineutice (din trecut și de azi) privitoare la icoane și pictura bisericească

Pictura bisericească și scopul ei

Pictura bisericească este o artă deosebită de pictura profană. Ea nu realizează o copiere sau fotografiere fidelă a realității, deci depășește simplul statut de artă. Părintele Ene Branișteărăta că „Arta bisericească se deosebește fundamental de cea profană atât prin menirea ei, cât și prin formele sau mijloacele ei de realizare. Ea este o artă religioasă, o artă pusă în serviciul Bisericii și al ideii creștine, și mai ales al cultului divin.”[1] Scopul urmărit nu a fost satisfacerea gustului sau sentimentului estetic al credincioșilor, iar funcția ei nu este pur decorativă, ci a izvorât dintr-un profund sentiment religios, pictorii fiind ei înșiși oameni profund credincioși. Ei au încercat să ilustreze în imagini viața Mântuitorului Hristos, scene esențiale din istoria mântuirii, istoria vieții creștine, învățătura de credință a Bisericii, etc. punându-se astfel în slujba interesului general al Bisericii.

Icoanele și pictura bisericească au un rol instructiv și educativ, Biserica făcând din icoană un mijloc de învățătură și de educație creștină. După cum se cunoaște, icoana este biblia neștiutorilor de carte. Pictura este expresia plastică, văzută a rugăciunii, având un profund aspect dogmatic. „Pictura bisericească în general, dar mai ales cea ortodoxă, este prin definiție simbolică; ea exprimă o idee, o intenție, un înțeles, un conținut lăuntric, pe care ni-l explică știința iconografiei”.[2]

Icoana și Evanghelia se află în strânsă legătură, se sprijină și se clarifică reciproc, colaborând atât una cât și cealaltă la răspândirea învățăturii creștine. Un teolog contemporan numea Evanghelia o icoană verbală a lui Hristos, iar icoana o Evanghelie în culori. „În icoane, credincioșii văd și învață viața și faptele Mântuitorului, virtuțile, eroismul și puterea de jertfire a mucenicilor și sfinților care și-au dat viața pentru triumful credinței creștine în lume”.[3]

Importanța instructiv-educativă a icoanelor a fost recunoscută de la început de Sfinții Părinți și de ierarhii Bisericii, ceea ce explică fenomenul răspândirii cultului lor și a cinstirii de care se bucură din partea clerului și a credincioșilor.

Tipicul iconografic al Bisericilor Ortodoxe

Chiar dacă la început au apărut reprezentări grafice disparate, odată cu construirea bisericilor creștine, după încheierea persecuțiilor, s-a cristalizat un anumit tipic iconografic, pictura bisericească nefăcându-se la întâmplare, ci după anumite reguli, care arată pictorilor care scene se pot picta în altar, ce se poate picta în naos și turle, ce și cum se pictează pe pereții pronaosului sau pe fațadă. În felul acesta, decorul bisericilor ortodoxe este unul unitar și logic alcătuit, având o idee ordonatoare a scenelor, transmițând un mesaj privitorului.

Programul sau tipicul iconografic s-a format în timp, nefiind uniform de la început, ci a variat în funcție de epoca istorică, potrivit cu evoluția arhitecturii religioase, cu ideile sau curentele teologice care au frământat cugetarea creștină. Astfel, într-un fel se picta o biserică creștină în secolele IV-V și în alt fel se picta în secolele XV-XVI. Erminia bizantină, o altă denumire pentru tipicul iconografic, a evoluat paralel cu dezvoltarea cultului sfinților, cu controversele dogmatice, cu dezvoltarea rânduielii liturgice, cu tradiția religioasă a fiecărui popor sau regiuni.[4] Părintele Ene Branișteă exemplul Bisericii Ortodoxe Române, arătând că într-un fel se pictează bisericile din Transilvania pe de o parte, și în alt fel cele din Munteni și Moldova, pe de altă parte.

Se poate face o diferențiere și în funcție de mărimea spațiului de pictat, de dimensiunile locașului de cult și de destinația lui. Astfel, într-un fel se pictează o biserică de parohie și în alt fel o catedrală, într-un fel o biserică mănăstirească sau un paraclis de curte domnească (exemplu fiind în acest sens biserica Sfântul Nicolae de la Curtea de Argeș) și în alt fel o biserică de cimitir sau o necropolă, unde nădejdea învierii, deci iconografia Evangheliilor Învierii, joacă un rol principal.[5]

Sursa de inspirație a picturii bisericești o constituie în special cultul (Sfânta Liturghie), dar și Sfintele Evanghelii, din care sunt inspirate majoritatea scenelor pictate în biserici, iar pentru Orient chiar și apocrifele, care sunt scrieri necanonice, dar care ne oferă informații păstrate doar în Tradiția Bisericii.

Tipicul sau programul iconografic are la bază anumite reguli, rezultate din simbolismul locașului de cult, care trebuie să fie o imagine sensibilă a Bisericii triumfătoare din ceruri, atât prin arhitectura, cât și prin pictura sa. Biserica este „cerul pe pământ”, cum spunea Sfântul Gherman al Constantinopolului, iar noi credincioșii exclamăm: „În Biserica Măririi Tale stând, în cer ni se pare a fi, Născătoare de Dumnezeu”. La transpunerea în această stare în care cerurile se pleacă pentru a se revărsa în lumea aceasta starea veacului viitor participă în mod fundamental și pictura bisericească, care „caută să ne sugereze în chip intuitiv rânduiala, iararhia sau ordinea care domnește în lumea creată, mântuită și condusă de Dumnezeu”.[6]

- astfel, turla sau cupola centrală de deasupra naosului, care este partea cea mai înaltă a unei biserici, înfățișează Biserica cerească, ființele care sălășluiesc în ceruri. De aceea, sus, pe bolta turlei, se zugrăvește chipul lui Dumnezeu Atotțiitorul (Pantocrator), înconjurat de Sfinții Îngeri, de ierarhiile cerești despre care ne vorbește Sfântul Dionisie Pseudo-Areopagitul. Pe pereții turlei apar Sfinții Profeți și Apostoli, care L-au vestit, L-au slujit în lume și care acum se bucură de vederea nemijlocită a feței Lui, iar jos, pe cele patru colțuri de la baza turlei se zugrăvesc Sfinții Evangheliști, care ne-au lăsat în scris viața și cuvintele Mântuitorului.

- altarul, încăperea cea mai sfântă și mai tainică a bisericii, reprezintă locul jertfei euharistice, unde se îngemănează Biserica pământească cu cea cerească, și în el se vor picta chipurile acelora care sunt cei mai apropiați de altarul ceresc. Pe bolta altarului se zugrăvește Maica Domnului cu Pruncul, ca împărăteasă a cerurilor, iar pe pereți chipurile acelora care au avut un rol de seamă în cultul creștin și mai ales în alcătuirea Sfintei Liturghii: Sfântul Ioan Gură de Aur, Sfântul Vasile

cel Mare, Sfântul Grigorie cel Mare sau Dialogul etc., diaconi slujitori: Sfântul Ștefan, Sfântul Laurențiu, mai sus sunt înfățișate scene din istoria sfântă a Vechiului și Noului Testament în legătură cu Liturghia, ca de exemplu împărtășirea Apostolilor de către Mântuitorul Hristos, Liturghia cerească, Cina cea de Taină, Cina de la Emaus, jertfa lui Isaac, alterul Legii Vechi, etc.

- în naosul, rezervat credincioșilor, vor fi reprezentate, în general, scene din viața și lucrarea Mântuitorului în lume, registrul superior începând cu Naașterea Domnului și încheindu-se cu Învierea, chipuri se sfinți de toate categoriile (mucenici, mărturisitori, ierarhi, prooroci, ucenici ai Domnului), sărbătorile mari ale Ortodoxiei, etc.

- în pronaos, care este un fel de anticameră a bisericii, sunt zugrăvite chipurile acelora care se luptă pentru câștigarea mântuirii: ctitori, voievozi, cuvioși și cuvioase, pustnici și căluri, având-i ca mmodele pe Sfântul Antonie cel Mare, Sfântul Teodosie, Sfântul Pahomie sau Macarie, precum și scene instructive și educative.

- pictura de pe suprafața exterioară a zidurilor bisericii, când există o asemenea pictură, cum ar fi cea de la bisericile din nordul Moldovei, din secolul al XVI-lea, va înfățișa pe cei care nu au avut fericirea de a face parte din Biserica creștină: patriarhii, prooroci și dreptții Vechiului Testament, sibile sau profetese păgâne, filosofi și înțelepți din lumea veche, care prin înțelepciunea lor dăruită de Dumnezeu au întrezărit venirea Mântuitorului.

Icoana ortodoxă

Icoanele pot fi clasificate în funcție de diferite criterii. După forma și materialul din care sunt făcute, icoanele pot fi: fixe, cum sunt cele de pe pereții iconostasului sau catapetesmei și mobile sau purtătoare, cum sunt cele mai multe icoane.

După destinația sau întrebuințarea lor, ele pot fi: icoane folosite în biserici, fiind puse în serviciul cultului oficial public, cum ar fi icoanele fixe de pe iconostas, icoanele mobile sau schimbătoare care se pun la închinat, icoanele pentru procesiuni, icoanele votive etc. Icoanele folosite în cultul particular, în afara bisericii, cum ar fi icoanele familiale (așezate în case), icoanele de la marginea drumurilor, iconițele portabile protectoare.

1. Prevederi canonice privitoare la icoane și pictura bisericească

Există câteva prevederi canonice referitoare la pictarea sfintelor icoane, statornicite în canoane ale sinoadelor ecumenice. Este vorba despre canonul 82 al Sinodului V-VI ecumenic sau Trulan de la Constantinopol, din anul 691-692. Canonul 82 face referire la felul în care trebuie zugrăvit chipul Mântuitorului. „În unele chipuri ale icoanelor - spune textul canonului - mielul se zugrăvește arătat cu degetul de Înaintemergătorul (Sfântul Ioan Botezătorul), care (miel) s-a înțeles ca chip al harului, înfățișându-ne nouă mai înainte prin lege pe adevăratul miel, pe Hristos Dumnezeul nostru. Cinstind așadar, chipurile și umbrele vechi ca semne (simboluri) și închipuiri (prefigurări) ale adevărului, predanisite Bisericii, noi cinstim în primul rând harul și adevărul, primindu-l pe el ca plinire a Legii. Drept aceea, pentru ca ceea ce este desăvârșit să se înfățișeze ochilor tuturor și prin meșteșugul culorilor, orânduim, (hotărâm) ca de acum înainte Hristos Dumnezeul nostru, Mielul care a ridicat păcatul lumii, să fie înfățișat (reprezentat) și în icoane după chipul său cel omenesc în locul vechiului miel, pentru ca înțelegând prin aceasta măreția lui Dumnezeu Cuvântul, să fim îndrumați și spre aducerea aminte de petrecerea lui în trup, de patima Sa și moartea Sa mântuitoare, și de răscumpă-rarea (izbăvirea) lumii, care s-a făcut prin aceasta”.[7] În comentariul la acest canon se arată că tradiționala reprezentare a Mântuitorului sub forma mielului, după profeția lui Isaia din capitolul 53, 7-8 va fi de acum încolo înlocuită cu reprezentarea Mântuitorului după chipul Său omenesc, pentru că a trecut umbra Legii Vechiului Testament, ca atare nu mai este actual nici simbolul și a venit vremea harului și a adevărului.[8]

Un alt canon al aceluiași sinod ecumenic interzicea așezarea semnului Sfinte Cruci în orice loc, existând riscul să fie călcat în picioare și astfel expus batjocurii. Iată ce spune canonul 73: „De viață făcătoarea cruce, arătându-ne nouă mântuirea, se cade cade ca noi să punem toată stăruința spre a-i da toată cinstea cuvenită aceleia prin care am fost mântuiți de căderea cea veche. Drept aceea, dându-i ei închinăciune și cu gândul și cu cuvântul și cu simțirea, poruncim să se șteargă cu totul semnele crucii făcute de oarecare pe pământ, (pe jos, pe pardoseli), ca nu cumva, prin călcarea de către cei care umblă, să fie batjocorit acest semn al biruinței noastre. Orânduim așadar, să se afurisească cei ce de acum înainte ar face chipul crucii pe pământ, (pe pardoseli).”[9]

Tot Sinodul V-VI ecumenic mai are o prevedere canonică prin care se osândește pictura imorală, interzicând privirea unor reprezentări imorale: „Ochii tăi să privească cele drepte, și «u toată paza tinereții inima ta» poruncește Înțelepciunea (Proverbe 4, 23, 25), căci șimțurile trupului lesne strecoară în suflet cele ale lor. Poruncim așadar ca de acum înainte, în nici un chip să nu se mai zugrăvească, fie pe table (tablouri), fie altcumva înfățișate, chipuri care amăgesc vederea și care strică mintea și împing spre ațâțările plăcerilor rușinoase. Iar dacă cineva s-ar apuca (s-ar încumeta) să facă acest lucru, să se afurisească” (Canonul 100). Chiar dacă face referire doar la pictură, acest canon interzice orice manifestare artistică ce face trimitere la comportamente imorale.

Sinodul VII ecumenic de la Niceea din anul 787, prin canonul 9 osândește scrierile defăimătore la adresa sfintelor icoane: „Toate jucăriile copilărești și glumele nebunești, scrierile mincinoase, și cele care s-au făcut (alcătuit) împotriva cinstitelor icoane, trebuie să se predea episcopului Constantinopolului, spre a fi puse la o parte (scoase din circulație) împreună cu celelalte cărși eretice. Iar dacă s-ar afla cineva ascunzându-le pe acestea, de ar fi episcop, ori prezbiter, ori diacon, să se caterisească, iar de ar fi laic ori călugăr, să se afurisească”.[10]

Justificând folosirea și necesitatea sfintelor icoane, Sfinții Părinți de la Sinodul VII ecumeni de la Niceea argumentează că ele sunt cerute de condițiile omenești de cunoaștere, dependente de simțuri și de limitele impuse de spațiu și timp: „Fiindcă noi suntem legați de simțuri, nu putem ajunge la cele inteligibile decât prin mijlocirea simbolurilor sensibile, fie prin meditarea Scripturii fie prin reprezentarea iconografică”. Icoanele sunt deci un auxiliar prețios al Sfintelor Scripturi.

2. Prevederi ermineutice privitoare la icoane și pictura bisericească. De la simțul estetic la simțirea religioasă

Trebuie să ne educăm noi, ca preoți, simțul estetic, deoarece trebuie educat simțul estetic și simțirea religioasă a credincioșilor noștri. Trebuie să-i facem pe credincioșii noștri să se hrănească vizual cu o hrană autentică și de calitate. Așa după cum există cărți bune și lecturi folositoare, dar și lecturi nefolositoare, tot așa există și picturi bune și folositoare, dar și picturi mai puțin bune. Până la urmă, icoana are și un rol pedagogic, nefiind altceva decât o Biblie în imagini. Pentru aceasta trebuie să respectăm câteva reguli de bază:

- nu reprezentărilor viu colorate, stridente, care fură atenția ochiului și o fac captivă, nemaitrimițând către un dincolo de materie, către un dincolo de culoare, către un transcendent al luminii interioare. Nu reprezentărilor care nu respectă semnificațiile culorilor și simbolismul lor.

- nu reprezentărilor care să reliefeze anatomia corpului omenesc în toată splendoarea lui. Arata renascentistă reprezintă maximul, credem noi, al reprezentărilor naturaliste, iar clasicii artei Renașterii au devenit nemuritori.

Pr.conf.dr. Caius Cuțaru
Facultatea de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea” Arad

Continuare în pagina 3

Cinstirea sfintelor icoane în faţa împotrivirilor eterodoxe (temeiuri din opera Sfântului Ioan Damaschin)

Învăţătura ortodoxă, fundamentată pe Sfânta Scriptură şi Sfânta Tradiţie, a definit icoana ca locul unei prezenţe harice. Această prezenţă harică este asigurată de binecuvântarea icoanei care stabileşte o legătură strânsă între icoană şi prototipul ei, între ceea ce e înfăţişat şi înfăţişarea lui. Credinţa evocă această prezenţă plină de har atunci când credinciosul se află în rugăciune, invocând numele sfinţilor reprezentaţi pe icoane.

Despre icoane se vorbeşte în două sensuri: în *sens restrâns*, atunci când ne referim la icoanele tradiţionale pictate, şi în *sens larg*, având în minte definiţia Sfântului Ioan Damaschin, şi anume că icoana este tot ceea ce seamănă cu originalul, dar se deosebeşte de el în ceva.

Fiecare icoană reprezintă chipul ipostatic al Sfintei Treimi, chipul Preacuratei Fecioare sau imaginea unui sfânt, cuvios, martir, mărturisitor, pildă pentru trăirea în Hristos, ceea ce întăreşte evlavia şi îmbunătăţeşte viaţa creştină. Artiştii şi iconarii, zugravii şi pictorii redau ceea ce a existat în realitate, icoana însoţind pe creştin pe drumul desăvârşirii. Nu talentul pictorului, nu materia icoanei dau utilitate icoanei, ci transparenţa chipului, unirea rugăciunii celui cinstit cu evlavia rugătorului. Icoana este un rezultat al permanentei mijlociri a sfântului cu creştinul care se nevoieşte pentru mântuirea sa.

Aşa cum a stabilit Sinodul VII ecumenic, pe baza tratatelor Sfântului Ioan Damaschin, sfintelor icoane să li se aducă numai o cinstire, nu adorare, care se cuvine numai lui Dumnezeu. Cinstirea nu are ca obiect arta sau materia din care este lucrată icoana, ci persoana sfântă reprezentată. De aceea sfintele icoane nu sunt idoli, ci prezenţe reale, harice în Biserică şi sunt utile şi permise, acordându-li-se un cult de cinstire, ele având totodată un rol educativ şi instructiv, pline de puterea Duhului Sfânt.

Din păcate au existat şi neînţelegeri asupra cinstirii icoanelor. Unii

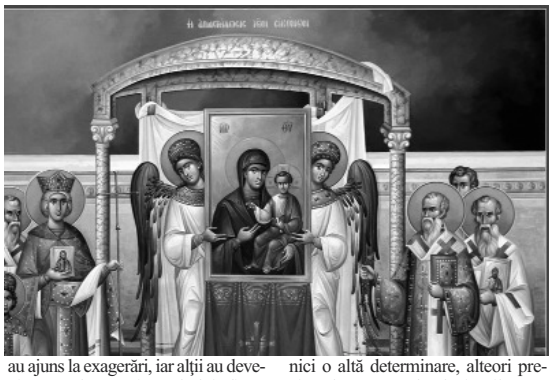

au ajuns la exagerări, iar alţii au devenit cu totul împotrivă cultului sfintelor icoane, ivindu-se disputele iconoclaste. În zilele noastre unele persoane creştine, dar în afara Bisericii dreptslăvitoare, nesocotesc icoanele, unii oameni le distrug, alţii le resping forţând interpretarea Sfintei Scripturi într-un mod eronat.

În primul rând, cei ce resping sfintele icoane le socotesc totuna cu idolii, spunând că Dumnezeu interzice închinarea la *chipuri cioplite* sau reprezentarea Sa pe acestea (Ieşire 20, 2-5; Deuteronom 5, 6-9). De asemenea ei spun că idolii şi icoanele sunt simple obiecte materiale „fără putere şi Dumnezeu osândeşte pe cei care nădăjduiesc în ele" (Ps. 134, 14-18). Ei săvârşesc prin aceasta o gravă confuzie şi se află în opoziţie cu Sfânta Scriptură care afirmă în mod clar deosebirea categorică sau contradicţia dintre idol şi icoană chiar prin termenii deosebiţi ce-i foloseşte pentru ele. Septuaginta foloseşte pentru *idol* uneori numirea de *chip*, echivalentă cu cea pentru *icoană* (Ieşire 20, 4; Levitic 20, 1), însă din însuşi faptul că-i spune *chip cioplit*, arată că nu vorbeşte de icoană, ci de chipurile de piatră, de lemn sau alte materiale. De cele mai multe ori, însă, Vechiul Testament foloseşte pentru chipul repudiabil termenul de *idol*, uneori fără nici o altă determinare, alteori precizând că este vorba de tipurile unor zei născociţi. În sensul bun al cuvântului *chip*, Vechiul şi Noul Testament folosesc numirea de chip (*icon*), făcând precizarea că e chip al lui Dumnezeu. Limba română a menţinut şi numirea de *icoană* rezervată pentru chipul zugrăvit al Mântuitorului Hristos şi pentru cele ale sfinţilor. Credinţa creştină pune realitatea icoanei ca chip zugrăvit al lui Hristos şi al sfinţilor în dependenţă de calitatea omului ca fiinţă creată după chipul Fiului sau reînnoită în Hristos şi după modelul Fiului întrupat al lui Dumnezeu. Deosebirea radicală şi esenţială dintre idol şi icoană stă în faptul că idolul e reprezentarea confecţionată a forţelor imanente ale naturii. Omul însuşi e conceput ca fiind cu totul stăpânit de ele sau încadrat în ele, chiar dacă stă pe treapta cea mai înaltă în cadrul naturii pe care le totalizează. Idolul nu e un mijloc prin care închinătorul transcende natura în care este încadrat. Idolul este concluzia religioasă a concepţiei panteiste. Icoana însă este semnul realităţii transcendente al lui Dumnezeu, cea mai presus de natură. Icoana îl ajută pe închinător să împlinească actul unei transcendenţe a naturii. Icoana nu identifică planul naturii cu planul divin, ci le deosebeşte cu desăvârşire. Închinătorul icoanei se referă întotdeauna la o realitate de dincolo de icoană. Închinarea adusă icoanei trece la prototipul zugrăvit în ea. Icoana redă realitatea dumnezeiască, care e spirituală. Icoana cere referirea închinătorului la prototipul dumnezeiesc sau la sfântul plin de Dumnezeirea negrăită şi tainică.

Cei ce resping sfintele icoane mai susţin că nu trebuie să ne închinăm la ele oricât de artistic ar fi lucrate, aducând în sprijin textul: "Nu trebuie să credem că Dumnezeu este asemenea aurului şi argintului" (FA 17, 29), unde nu este vorba de icoane, ci de cei care îşi reprezentau zeii sau idolii prin metale preţioase pe care le adorau pentru frumuseţe şi scumpete şi reprezentau prin ele fabulaţia lor. După învăţătura ortodoxă, nu contează materialul icoanei, deoarece închinătorul se adresează prin numele purtat de icoană persoanei reprezentate de ea pentru a stabili un dialog cu ea, prin puterea Sfântului Duh, aceasta fiind reprezentată în mod real. Sfântul Ioan Damaschin completează într-un mod minunat cuvintele Sfântului Apostol Pavel: "Nu mă închin creaturii în locul Creatorului" (Romani 1, 25) prin cuvintele: "ci mă închin Creatorului care S-a coborât spre creatură, fără să se înjosească şi fără să piardă ceva din fiinţa Sa, să slăvească firea mea şi să o facă părtaşă firii dumnezeieşti."

De asemenea, cei ce resping sfintele icoane mai susţin că icoana, chipul cioplit sau idolul nu pot mijloci între om şi Dumnezeu (cf. I Timotei 2, 5-6 şi FA 4, 10-12), aceasta arătând încă o dată că ei confundă termenii şi noţiunile de *icoană* şi *idol*. Când ne închinăm la icoane ne adresăm sfântului ca unei persoane deosebite, dar ştiind şi simţind în tot ce a realizat el şi ne poate ajuta nouă, puterea lui Hristos, care se află în el şi pusă în valoare de el, prin rugăciunile lui către El, prin alipirea lui la El. De aceea, cerându-i să ne ajute îi cerem să mijlocească prin rugăciunile lui către Hristos, care ştim că vor fi ascultate datorită unirii lui intime cu Hristos, datorită puterii lui Hristos lucrătoare în el. Astfel cerând ajutorul lui, prin rugăciunile lui către Mântuitorul Hristos pentru noi, socotim pe Hristos ca ultimul izvor al ajutorului ce ni-l va da. Şi de aceea Mântuitorului Hristos Îi înălţăm toată slăvirea şi toată mulţumirea pentru ajutorul primit de la sfânt.

Cei ce resping sfintele icoane mai susţin că nu se poate zugrăvi chipul lui Dumnezeu pe care nu-L vezi. Deci în concepţia lor greşită, icoana ar fi un fals. Ei aduc în sprijinul acestor afirmaţii textul: "Nu poate vedea omul faţa Mea şi să trăiască" (Ieşire 33, 20) şi altele asemenea (Ioan 1, 18; I Ioan 4, 12; I Timotei 6, 16). Textele sunt bine alese, dar incomplet redate. Oricine ştie că Fiinţa lui Dumnezeu, Duh absolut, ca şi sufletul sfinţilor şi al nostru, nu se pot zugrăvi. De exemplu, textul complet de la Ioan 1, 18 este acesta: "Pe Dumnezeu nimeni nu L-a văzut vreodată; Fiul cel Unul-Născut, Care este în sânul Tatălui, Acela L-a făcut cunoscut", L-a făcut cunoscut prin întrupare. De aceea suntem îndreptăţiţi să redăm şi să cinstim icoana Sa. Aşa cum arată Sfântul Ioan Damaschin, icoana naturală prin excelenţă este Fiul lui Dumnezeu, care poartă în întregime, în El Însuşi, pe Tatăl şi pe Cel Care L-a făcut cunoscut în lume prin întrupare.

În opera Sfântului Ioan Damaschin aflăm suficiente temeiuri doctrinare pentru cinstirea sfintelor icoane. Cinstim sfintele icoane pentru că ele reprezintă pe Fiul lui Dumnezeu întrupat, Iisus Hristos, Dumnezeu-Omul, apoi pe cei ce sunt locaşurile duhovniceşti ale Mântuitorului Hristos, pe cei care, prin faptă şi cuvânt şi-au însuşit chipul lui Hristos.

Preot Gabriel Streulea
Parohia Şilindia

Stiluri şi tehnici de pictură bisericească. Materiale folosite în pictură

Vorbind de tehnica executării icoanei putem spune că icoana poate fi pictată, sculptată în lemn sau în piatră sau executată în frescă sau în mozaic. Metoda cea mai des folosită şi cu cele mai bogate posibilităţi şi care corespunde cel mai bine sensului şi scopului icoanei este pictura clasică în tempera cu ou.Această tehnică de pictare are la bază o tradiţie multiseculară, pornind de la izvorul ei din Bizanţ, unde a pătruns, se pare, din lumea antică. Acest capital este păstrat cu grijă , la fel ca şi tradiţia vie a pictării de icoane şi este transmis de la o generaţie la alta.

Procesul de pregătire a unei icoane are un caracter complex şi cuprinde o serie de operaţii care cer îndemânare şi experienţă. Materialul cel mai convenabil a fost întotdeauna lemnul, a cărei selectare are o mare importanţă, atât pentru pictarea cât şi pentru păstrarea icoanei.

Cele mai potrivite sunt suporturile de lemn nerăşinos precum teiul, mesteacănul, aninul, faţă de care grundul are cea mai bună aderenţă. Bradul este şi el folosit, dar este o specie mai puţin răşinoasă. Lemnul ales pentru icoană trebuie să fie complet uscat, fără noduri şi nivelat cu atenţie.

Pe faţa suportului de lemn se face de obicei o incizie ale cărei margini au rol de ramă pentru icoană. Această ramă naturală are o semnificaţie practică, întărind rezistenţa ramei la deformări şi permite mâinii să se sprijine pe lemn fără a atinge pictura în timpul lucrului.

În vederea asigurării unei coeziuni mai puternice cu grundul suprafaţa lemnului se crestează fin cu un instrument ascuţit. Această suprafaţă înnăsprită se acoperă apoi cu clei lichid şi se usucă bine, cam o zi. După aceea se lipeşte pe ea o bucată de pânză din in ţesută rar, care serveşte ca strat-suport pentru grund.

Următoarea operaţie este pregătirea şi aplicarea grundului. Pentru pregătirea grundului se folosesc alabastrul sau creta de cea mai bună calitate şi cel mai bun clei.

Suportul de lemn se tratează cu soluţia de clei şi cretă, aplicată în mai multe straturi cât mai subţiri, în fincţie de consistenţa grundului. După această pregătire a lemnului, desenul icoanei se realizează cu o pensulă sau cu un creion. După ce contururile şi liniile principale au fost incizate, desenul preliminar este curăţit cu atenţie. Dacă există zone care urmează să fie acoperite peste tot cu aur, acesta trebuie aplicat înainte de a se picta, pentru că altfel aurul ar putea acoperi din zonele de culoare.

Liniile aurii, făcute cu aur lichid, cum sunt cele de pe veşmântul Mântuitorului, dar şi altele, se fac mai târziu. Această metodă se numeşte „assiste". Zonele sunt de obicei acoperite cu foiţă de aur, un proces complicat şi delicat, care necesită multă experienţă şi îndemânare. Iar după aurire, uscare şi îndepărtarea atentă a surplusului de aur, începe pictarea propriu-zisă.

Se ia mai întâi un gălbenuş de ou proaspăt, se separă de albuş şi se pune într-un pahar, adăugându-se un volum egal de apă, se amestecă bine şi se adaugă puţin oţet. Amestecul astfel rezultat se agită din nou şi se foloseşte ca liant pentru pigmenţi, păstrându-se într-o sticlă bine închisă.

Culorile fundamentale folosite sunt cele „de pământ", adică pigmenţi minerali şi culori organice naturale. Culorile artificiale se folosesc doar suplimentar. Pigmenţii se folosesc sub formă de prafuri fine dizolvate în gălbenuşul pregătit înainte, iar pentru utilizare se diluează cu apă. Durabilitatea acestor culori creşte cu timpul, iar rezistenţa lor la descompunere chimică sub influenţa luminii soarelui este mai mare decât la acuarele sau la culorile în ulei.

Pictarea unei icoane urmează etape clare, consecutive. La început se acoperă întreaga icoană cu proplasme, fără zone întunecate. Peste acestea se trasează din nou desenul originar al icoanei, cu o nuanţă mai închisă a aceleiaşi culori. Se folosesc două metode la veşminte, figuri, peisaje ş.a.:prima este aceea de a realiza umbrele în culori foarte lichide şi de a lăsa zonele luminate neatinse; iar a doua este de a porni de la un tot de bază în zonele umbrite şi de a executa zonele luminoase din mai multe straturi, din ce în ce mai deschise, acoperind treptat tonul de bază cu fiecare strat şi închizând nuanţa în porţiunea umbrelor.

Chipurile se realizează în acelaşi mod, prin aplicări succesive de culoare, pornind de la tonul de bază închis la cel deschis. După uscare icoana se acoperă cu olifă (ulei din in fiert), sau cu vernis. Olifa este cel mai bun şi cel mai sigur mod de a păstra icoana şi nici o lăcuire nu se compară cu el.

Aceasta este, în linii generale, procesul de execuţie al unei icoane, care cere o bună cunoaştere a materialelor folosite, precum şi îndemânare şi pricepere în tratarea şi utilizarea lor.

Culorile în ulei, apărute mai târziu, s-au folosit mai puţin în pictarea unei icoane bizantine, fiind considerate nepotrivite pentru a exprima ascetismul unei icoane.

Putem spune deci că materia, oferită în icoană ca dar lui Dumnezeu din partea omului, accentuează sensul liturgic al icoanei.

(L.Uspenski, V.Lossky, *Călăuziri în lumea icoanei,*ed.Sofia, Buc., 2006, p. 81-86; Dionisie din Furna, *Erminia picturii bizantine,* ed. Sofia, Buc., 2000, p. 22-27).

Preot Cosmin Balint
Parohia Lipova Băi

Icoana, în tradiția bisericească ortodoxă

O puternică formă de cinstire a Maicii Domnului și a Sfinților o reprezintă cinstirea icoanelor acestora. „Pe Maica Domnului și pe sfinți îi cinstim în ultima instanță pentru faptul că în ei strălucește Hristos, pentru faptul că în ei s-a imprimat chipul lui Hristos. Deci cinstim icoanele lor pentru că ele reprezintă pe cei ce sunt locașurile pnevmatizate ale lui Hristos, a Cărui umanitate e desăvârșit pnevmatizată prin Duhul Sfânt, unit prin ființă cu ipostasul acestei umanități. Suprema justificare a icoanelor Maicii Domnului și ale sfinților este deci implicată în justificarea icoanei lui Hristos.”[1]

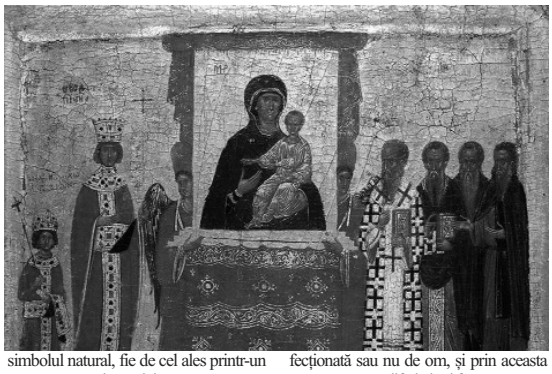

În Vechiul Testament nu existau icoane ale lui Dumnezeu, ci doar simboale sacre, precum: mielul pascal, toiagul lui Aaron, cortul sfânt sau chivotul Legii. „Admițând simboalele sacre, Vechiul Testament interzice chipurile și asemănările lui Dumnezeu. Care e deosebirea între simbolul admis și idolul interzis în Vechiul Testament? Simbolul sacru e un semn sensibil al prezenței lui Dumnezeu, un obiect în care Dumnezeu Și-a arătat puterea și Și-o arată în continuare. Dumnezeu poate lucra prin toate făpturile, ca și creaturi ale Lui, și lucrează de fapt prin toate. Dar a arătat și arată că prin unele a lucrat și lucrează în mod deosebit de accentuat. Adică lucrează în mod supranatural, și nu simplu natural. Distincția aceasta pe care o face Vechiul Testament între simboalele naturale și cele sacre, indicate prin Revelația supranaturală și introduse în cult, era menită să ferească poporul Israel de a-L confunda pe Dumnezeu cu natura, în mod panteist. Dar odată făcută această distincție și clarificând prin obiectele alese în mod supranatural de Dumnezeu, ca locuri ale lucrării Sale deosebite, faptul că El nu se confundă cu natura, Vechiul Testament nu se mai ferește să spună că în toate se vede slava lui Dumnezeu.”[2]

Închinătorii la idoli nu mai făceau nici o deosebire între natură și Dumnezeu. „Ei confecționau sau alegeau singuri anumite obiecte și le aduceau închinare, fără ca un dumnezeu deosebit de natură să se fi manifestat printr-un act de putere supranaturală ca prezent în mod special în acele obiecte, numite idoli. Ei erau simplu „cioplițiˮ sau aleși prin simpla hotărâre omenească, nu arătați de Dumnezeu printr-un act de putere supranaturală ca locașuri ale prezenței și lucrării Lui. Idolul era o simplă piesă a naturii, sau un obiect confecționat de om. Dar tocmai în această calitate era identificat cu un dumnezeu. Tocmai întrucât, ca parte a naturii, reprezenta întreaga natură, sau o forță oarecare a naturii, el era considerat că e ca atare identic în esență cu dumnezeu.”[3] În Vechiul Testament doar identificarea simboalelor sacre cu Dumnezeu era interzisă: „Poporul evreu, în baza Revelației Vechiului Testament, făcea însă o distincție între simbol și Dumnezeu, fie că era vorba de simbolul natural, fie de cel ales printr-un act supranatural. De aici putem trage concluzia că nu recunoașterea unei lucrări a lui Dumnezeu în obiectele naturale și cu deosebire în simboalele sacre, indicate de Dumnezeu în mod supranatural, era interzisă în Vechiul Testament, ci identificarea lor cu Dumnezeu însuși. Acesta este motivul pentru care Vechiul Testament a interzis idolul, dar a recomandat vederea măririi lui Dumnezeu în toate, și în mod special în anumite obiecte în care Dumnezeu a arătat printr-un act supranatural că a lucrat și lucrează, adică în simboalele sacre folosite în cult.”[4]

Idolul era periculos deoarece putea duce la pierderea conștiinței deosebirii lui Dumnezeu de natură, pe când simbolul natural și sacru menținea conștiința acestei deosebiri. „Prin idol poporul Israel ar fi pierdut conștiința unui Dumnezeu superior naturii, deci conștient, personal, superior naturii și deosebit și liber de ea. Prin simbol ei păstrau credința în Dumnezeu deosebit de lume, transcendent ei, și practicau o legătură concretă cu El, prin adorare, prin cult, prin rugăciune, pe temeiul credinței că acest Dumnezeu îi poate apăra chiar față de greutățile naturii, față de legile ei implacabile. Prin simbol vedeau toată lumea într-o dependență de acest Dumnezeu personal, superior în putere naturii, atotputernic față de ea, proniator al ei și, în mod deosebit, al oamenilor.”[5]

Dumnezeu Se comunică prin unele mijloace sensibile (materiale), dar este deosebit de acestea (după esență sau fire), astfel că „în toate cazurile, prin simboalele sale sacre, dar și prin toată natura văzută ca simbol, Vechiul Testament mărturisește credința sa în comunicabilitatea lui Dumnezeu prin mijloace sensibile, dar și deosebirea Lui de aceste mijloace. *Simboalele sunt* în acest sens *o anticipare a icoanelor,* precum Vechiul Testament este o anticipare a lui Hristos.”[6] Părerea unor anumite denominațiuni conform cărora icoana ortodoxă este un *idol* sau *chip cioplit* este de departe una neadevărată și total nefondată, deoarece „icoana nu este nici idol, care identifică o piesă a naturii, confecționată sau nu de om, și prin aceasta toată natura sau diferitele ei forțe, cu Dumnezeu, nici (doar un) simbol care atestă în el prezența lui Dumnezeu, dar Îi afirmă distincția de el, ci reprezentarea lui Dumnezeu însuși devenit ipostasul personal al firii umane, fără să Se identifice cu această fire, sau să Se confunde cu ea. Icoana păstrează distincția dintre creatură și Dumnezeu, ca și simbolul, dar vede într-o față umană creată pe ipostasul dumnezeiesc însuși devenit Subiectul ei. Natura umană, prin spiritul care ține de ea, este deosebit de aptă să devină natură proprie a ipostasului dumnezeiesc, mediu de manifestare nemijlocită a Persoanei dumnezeiești.”[7]

Icoana răspândește o lumină, ea prezintă Sfinții aflați în lumina necreată a Împărăției Cerurilor, pe chipurile cărora se poate citi bucuria împărtășirii nemijlocite de Hristos Cel Răstignit și Înviat. Putem spune că expresia feței unui om revelează trăsăturile lui sufletești, fapt ce se poate afirma și într-o oarecare măsură și despre Sfinții reprezentați iconografic: „fața omului revelează o infinitate negrăită, pentru că dacă e luminoasă, e ancorată fericit în infinitatea mângâietoare a lui Dumnezeu-Persoană, iar dacă e întunecată și tragic de tristă, e înspăimântată de golul infinit ce se cască înaintea conștiinței umane. Despre fața umană ancorată, prin spiritul care se vede prin ea, în infinitatea lui Dumnezeu știa și Vechiul Testament când spunea că pe fața lui Moise era atâta strălucire, că evreii nu puteau privi la ea, și de aceea Moise trebuia să o acopere cu un văl care modera strălucirea ei. Credincioșii Vechiului Testament nu puteau privi la această slavă de pe fața lui Moise, pentru că nu erau încă pregătiți să înțeleagă că Dumnezeu Se poate arăta prin fața omului, sau poate că l-ar fi socotit pe Moise însuși Dumnezeu, fără să fie. Când a venit însă Iisus Hristos, prin a Cărui față privea cu adevărat Dumnezeu, acest văl n-a mai fost ținut pe ea, pentru că revelarea lui Dumnezeu, deși era pe de o parte cu totul desăvârșită, pe de alta tocmai această desăvârșire în care Se arăta dădea feței Lui o blândețe și o smerenie curată cum nu s-a putut vedea vreodată printre oameni. Fața lui Hristos i-a convins pe Apostoli că e fața lui Dumnezeu însuși, dar a unui Dumnezeu care nu înspăimântă, căci apropierea Lui maximă de oameni e apropiere a nesfârșitei Lui iubiri și bunătăți în chip uman.”[8]

Despre cei ce rămân la *litera Vechiului Testament,* Părintele Dumitru Stăniloae avea să afirme că aceștia „cunosc „chipul slavei lui Dumnezeu” strălucind peste muntele Sinai (Ieșire 24, 17), și în general strălucind peste anumite obiecte sacre, în baza faptului că Dumnezeu poate face aceasta cu anumite obiecte și locuri din natură (simboale sacre), pentru că toate sunt făpturile Lui, deci simboale ale Lui în mod general și natural. Ei își dau de asemenea seama că „chipul slavei lui Dumnezeu” a strălucit pe fața lui Moise, într-un mod deosebit de intens, dar în același timp ascuns, pentru că se smintesc la ideea că Dumnezeu ar putea lua fața umană ca față proprie a Sa. „Dar când se vor întoarce la Domnul (adică vor recunoaște cu adevărat că Hristos este Dumnezeu cel întrupat), se va lua acoperământul de pe inima lor” și vor recunoaște că fața Domnului Hristos este „chipul” cel mai deplin al lui Dumnezeu.”[9]

Referitor la necesitatea icoanei și la posibilitatea de a păstra vie conștiința prezenței feței lui Hristos prin intermediul acesteia, același teolog român mărturisea: „Dar dacă simboalele sacre ale Vechiului Testament, ca locuri și obiecte în care s-a manifestat în mod special puterea lui Dumnezeu, s-au putut păstra spre închinare până la arătarea nemijlocită a lui Dumnezeu prin fața omenească, ba se poate avea pentru toate timpurile întreaga creație ca un ansamblu de simboale naturale ale prezenței și lucrării lui Dumnezeu, nu a binevoit oare Dumnezeu să ne acorde și un mod de a păstra și conștiința și sentimentul prezenței feței Sale umane ca arătare deplină a Lui până când ea se va arăta descoperit, la sfârșitul timpului? Nu ne-a acordat Dumnezeu o posibilitate de a păstra vie și conștiința prezenței feței Sale, mai ales că El păstrează în realitate această față până la sfârșitul timpului, nevăzută sensibil, dar după aceea, în eternitate vizibilă, în mod pnevmatizat?”[10]

În final, putem afirma faptul că prin icoana Sa, Domnul Hristos coboară din planul invizibil în cel vizibil al condiției noastre, fiind prezent în mod real în timp și spațiu alături de noi. Icoana Sa are astfel un caracter epifanic, ea nu Îl simbolizează, ci Îl face prezent pe Domnul Slavei. „Dacă Fiul lui Dumnezeu cel întrupat continuă să fie printre noi până la sfârșitul veacului prin toate puterile dumnezeiești, mijlocite prin trupul Său, de ce nu ar continua să fie prezent și lucrător printre noi și prin fața Sa, într-un mod care să ne facă deplin conștienți de această prezență cu fața Sa? Dacă nu putem concepe că Domnul lucrează în noi puterile Sale fără mijlocirea trupului Său îndumnezeit, cum am putea gândi că El nu e prezent și cu fața trupului Său, prin care se manifestă în modul cel mai deplin intimitatea și comunicabilitatea Lui cu noi, sau infinitatea dumnezeiască de dragoste în forma feței omenești, care este, mai mult decât toate obiectele naturii și mădularele trupului omenesc, expresia infinității, sau a legăturii omului cu infinitatea?”[11]

Student Mîlcomete Ovidiu-Ionuț

[1] Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Spiritualitate și comuniune în Liturghia ortodoxă,* Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2004, p. 90-91

[2] Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Spiritualitate și comuniune în Liturghia ortodoxă,* Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2004, p. 91

[3] Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Spiritualitate și comuniune în Liturghia ortodoxă,* Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2004, p. 91-92

[4] Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Spiritualitate și comuniune în Liturghia ortodoxă,* Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2004, p. 92

[5] Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Spiritualitate și comuniune în Liturghia ortodoxă,* Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2004, p. 92-93

[6] Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Spiritualitate și comuniune în Liturghia ortodoxă,* Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2004, p. 93

[7] Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Spiritualitate și comuniune în Liturghia ortodoxă,* Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2004, p. 93

[8] Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Spiritualitate și comuniune în Liturghia ortodoxă,* Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2004, p. 93-94

[9] Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Spiritualitate și comuniune în Liturghia ortodoxă,* Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2004, p. 94

[10] Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Spiritualitate și comuniune în Liturghia ortodoxă,* Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2004, p. 94-95

[11] Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Spiritualitate și comuniune în Liturghia ortodoxă,* Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2004, p. 95

Prevederi canonice, juridice (regulamentare) și ermineutice (din trecut și de azi) privitoare la icoane și pictura bisericească

Urmare din pagina 1

Muzeele care dețin picturi ale lui Michelangelo Buonarotti, Lonardo da Vinci, Rafael, Sandro Botticelli, Fra Angelico etc. sunt pline de vizitatori și în prezent, însă din punctul de vedere al artei iconografice lucrările lor reprezintă o groaznică decădere; ele nu sunt icoane, ci simple reprezentări cu tematică religioasă, putând purta doar apelativul de tablouri religioase. În perfecțiunea redării realității, ele limitează atenția privitorului și o acaparează perfecțiunii reprezentării, fidelității față de natura creată, și nu îndeplinesc rolul unei icoane, care descoperă realitatea lumii ce va veni, a naturii transfigurate prin har, a eshatonului. De aceea Răsăritul ortodox s-a opus de la început reprezentărilor statuare, statuilor, care, pe lângă faptul că aminteau de idolatria trecută, prin cele trei dimensiuni ale lor, interziceau ascensiunea spre un dincolo de materie, făcându-l pe privitor prizonierul lumii materiale, în care domnesc forma, mărimea și greutatea.

- nu reprezentărilor care să înfățișeze perspectiva corectă din punct de vedere artistic. Icoana prezintă o perspectivă răsturnată, ea nu respectă regulile de bază ale perspectivei din artă, jocul de lumini și umbre, pentru că nu trimite către un „aicî” și un „acum”, ci către un „dincolo” și „veșnic”. Icoana chiar și prin perspectiva incorectă grafic, trimite, deschide către o altă lume. Să nu cădem și noi în capcana în care a căzut arta religioasă occidentală. Mutația din Occident s-a petrecut în secolul al XIII-lea, când nu va mai rămâne decât foarte puțin din pictura în manieră bizantină. Giotto, Duccio, Cimabue „introduc în pictura lor fantezia optică, perspectiva adâncimii, dar aceasta nu mai este arta transcendentului. Arta rupe legătura cu «canoanele», își câștigă independența, și aceasta aduce secularizarea, laicizarea secolului al XIV-lea. Subiectele tratate - chiar și îngerii - sunt indivizi arhi-reali, din sânge și carne. Sunt îmbrăcați și se comportă ca toată lumea, iar chipul ajunge chip contemporan cu artistul... Este o artă pur omenească: din axa transcendentă, această artă ia calea portretului, a peisajului, a decorului”.[11]

- nu picturii bisericești care nu respectă erminia bizantină, ci aduce inovații periculoase, de multe ori din neștiință, pentru înțelegerea tainei credinței.

- nu icoanelor iluminate artificial. Icoana nu este niciodată iluminată din afară, „pentru că lumina este chiar subiectul ei, soarele nu are nevoie să fie luminat. Se poate spune că iconarul zugrăvește cu lumina taborică. Iată un fapt demn de reținut: de obicei orice monah iconograf pictează prima sa icoană cu subiectul Schimbării la Față a Domnului, pentru ca Hristos «să strălucească lumina Sa în sufletul iconarului»”.[12]

[1] E. Branește, G. Nițoiu, Ghe. Neda, *Liturgica teoretică*..., p. 111.

[2] E. Branește, G. Nițoiu, Ghe. Neda, *Liturgica teoretică*..., pp. 111-112.

[3] E. Branește, G. Nițoiu, Ghe. Neda, *Liturgica teoretică*..., p. 115.

[4] E. Branește, G. Nițoiu, Ghe. Neda, *Liturgica teoretică*..., p. 112.

[5] E. Branește, G. Nițoiu, Ghe. Neda, *Liturgica teoretică*..., pp. 112-113.

[6] E. Branește, G. Nițoiu, Ghe. Neda, *Liturgica teoretică*..., pp. 113.

[7] Arhidiacon prof. dr. Ioan N. Floca, *Canoanele Bisericii Ortodoxe. Note și comentarii*, f.ed., 1992, p. 151.

[8] I. Floca, *Canoanele Bisericii Ortodoxe*..., p. 151.

[9] I. Floca, *Canoanele Bisericii Ortodoxe*..., p. 147.

[10] I. Floca, *Canoanele Bisericii Ortodoxe*..., p. 186.

[11] P. Evdokimov, *Ortodoxia*, p. 239.

Preotul Profesor Mărturisitor Ioan Ageu

Vremurile vitregi din perioada comunismului totalitar cu un impact major din partea regimului sovietic au adus profunde schimbări de ordin politic, social-economic și cultural-spiritual. Acest regim care s-a instaurat în România, avea să lezeze fără deosebire, pe orice persoană, care considerau ei că era împotriva regimului.

Perioada cuprinsă între anii 1945 și 1989 a fost una dintre cele mai îngrozitoare care s-a abătut asupra poporului român. În aceste patru decenii și jumătate a curs mult sânge, au fost întemnițați numeroși intelectuali, cărturari și preoți.

Conștiința poporului s-a raportat întotdeauna la Biserică, aceștia fiind în strânsă legătură cu slujitorii ei, tocmai de aceea Biserica a fost persecutată: „ținta expresă a noului guvern așa-zis democratic, a fost distrugerea Bisericii pe cât s-a putut sau înlăturarea din societate a Bisericii, a credinței poporului român"[1]. Persoanele ușor de controlat, erau doar acelea care nu mai aveau principii, care nu mai țineau seama de nici o lege morală, astfel spus s-au îndepărtat de legea lui Dumnezeu, supunându-se doar legilor înființate de Partidului Comunist, antieclezial, fără principii creștine.

În perioada instaurării și consolidării comunismului, au existat preoți care s-au opus tendinței de ateizare forțată a țării.

Aceștia au arătat că Iisus Hristos este centrul vieții umane și al societății, arătând prin aceasta că Biserica este puterea spirituală, pe care nu o vor putea distruge, chiar dacă s-au întreprins numeroase încercări de a se reduce la tăcere slujitorii ei. Rezistența Bisericii s-a caracterizat: „prin multă jertfă, nu prin acte de violență, nu prin strigăte sau ascundere în catacombe. Biserica nu s-a identificat cu o ideologie oarecare, cu un sistem politic"[2].

Cea mai importantă componentă a politicii represive comuniste împotriva Bisericii Ortodoxe Române a fost prigonirea clericilor, pe lângă aceasta au mai fost: eliminarea religiei din școli, forțarea unor episcopi de a se retrage din scaunul episcopal, arestarea unui număr foarte însemnat de preoți, scăderea numărului monahilor, datorită Decretului 410/28 octombrie 1959. Până la adoptarea acestei legi, mănăstirile au fost puse sub o atentă supraveghere, întocmindu-se tabele cu toți monahii acestora[3].

Odată cu apariția Securității în anul 1948, arestările clericilor erau foarte vizibile, dar și numeroase. De asemenea acesta an, a însemnat pentru toată țara un moment de cotitură în care s-au trasat noi cadre ale tuturor domeniilor de activitate. Preotului i s-a interzis să mai predea religia în școală. Datorită acestui fapt, patriarhul Iustinian, cu sprijinul ierarhilor, a introdus programul de catehizare în sfintele locașuri, însă acest

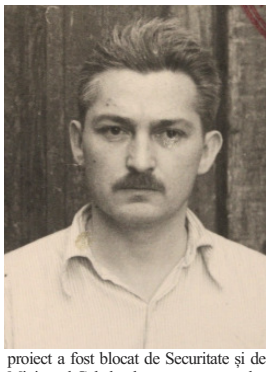

proiect a fost blocat de Securitate și de Ministerul Cultelor, la propunerea conducătorilor comuniști Ana Pauker și Vasile Luca.

Mai apoi au fost închise Seminarii teologice[4], Facultăți și Academii de Teologie[5]. Numărul episcopiilor s-a redus la treisprezece. Toate acestea aveau ca scop, pe de o parte formarea unui cler cu o educație cât mai scăzută, dar mai ales, cât mai ușor de controlat de către autoritățile comuniste.

Pastoralele ierarhilor înainte de a fi distribuite parohiilor, erau verificare și cenzurate de către funcționari incompetenți. Un lucru era de neconceput, moartea suspectă a unor clerici, începând de la patriarhi[6], mitropoliți[7], episcopi[8], preoți, dar și monahi[9].

În anul 1948 au fost desființate șase eparhii[10], iar numeroși ierarhi ortodocși au fost pensionați forțat sau li s-a fixat domiciliul în diferite mănăstiri.

Nu după multă vreme de la instaurarea regimului comunist în România au urmat numeroase anchete și arestări ale preoților ortodocși, care au fost aruncați în închisorile de la Jilava, Pitești, Aiud, Gherla, Sighet, Târgu Ocna, etc. Unii au fost repartizați să lucreze la Canalul Dunăre-Marea Neagră, iar alții deportați în Siberia[11].

Cauzele întemnițării clericilor, de cele mai multe ori erau false sau inventate. Unora li s-a spus la proces că s-au împotrivit colectivizării, sau au dau hrană celor flămânzi, sau că au ajutat pe cei în nevoie, ori pur și simplu au împrumutat o revistă cu caracter religios unui prieten, vecin, cunoscut, dar cei mai mulți au fost arestați datorită faptului că au slujit pe Domnul Iisus Hristos[12]. Aceste gesturi fiind considerate ca propagandă ostilă noii orânduiri sociale.

Instaurarea regimului comunist după cel de-al doilea război mondial a adus multe arestări și anchetări a preoților, atât pe plan local, cât și pe plan național. În partea de vest a țării, în cetatea Aradului, unul dintre cei mai de seamă preoți, profesori și mărturisitori a fost preotul Ioan Ageu.

A văzut lumina zilei la data de 13 martie a anului 1917, născându-se în localitatea Buhani, un sat situat în partea de nord-est a județului Arad. Acesta s-a născut din părinții Ioan și Maria, care se ocupau cu agricultura. Odată cu absolvirea Liceului „Avram Iancu" din Brad, se înscrie la Academia Teologică din Arad în anul 1936., fiind bursier al Episcopiei Aradului. În 1940, tânărul teolog susține examenul de capacitate, reușind să obțină calificativul pentru parohii de clasa I rurală. Tot în acest an, având dorința de a deveni profesor, se înscrie la cursurile Facultății de Teologie din Chișinău, care în acea perioadă era refugiată la Iași.

În timpul cât a fost student între anii 1938-1941 a fost simpatizant legionar. La data de 14 octombrie 1940 a fost acuzat de răspândire de manifeste cu caracter legionar și participare la o asociație interzisă, datorită acestui fapt a fost arestat.

A fost judecat împreună cu încă 11 tineri, printre care se regăsea și colegul său Cornel Caceu de la Academia Teologică din Arad[13].

Atunci când a fost interogat nu recunoștea că ar fi răspândit manifeste legionare, iar declarațiile de la poliție au fost spuse în urma unor bătăi crunte. În cele din urmă este declarat nevinovat prin hotărâre judecătorească.

Activitatea profesorală

După finalizarea studiilor, în anul 1942, Ioan Ageu este hirotonit preot și numit asistent suplinitor la Catedra de Drept și Administrație Bisericească. Această funcție o a îndeplinit până în anul 1948. În acest an a avut loc desființarea Academiei Teologice din Arad.

Pe lângă predarea Dreptului, a mai predat în anul 1944-1945 Ermeneutică biblică și Istoria bisericească universală până la 1054, iar în anul 1948 a predat numai Dreptul și Administrația bisericească[14].

După suprimarea Academiei Teologice, preotul Ioan Ageu a continuat să funcționeze ca profesor la Centul de Îndrumare a Clerului, concomitent a activat ca profesor de religie la Liceul „Moise Nicoară" din Arad, Liceul Comercial de fete și Liceul Industrial de fete.

În urma reformei învățământului din anul 1948, când a avut loc îndepărtarea religie din sistemul școlar, a fost încadrat ca profesor la Păuliș și nu după mult timp la Școala elementară numărul 24 din Arad, predând Limba română, Istorie și Științele naturale.[15]

Condamnarea la închisoare

Anul 1949 a însemnat o nouă încercare, care de această dată privea libertatea părintelui. Majoritatea slujitorilor altarelor erau învinuiți de uneltire împotriva ordinii sociale, după cum s-a întâmplat si cu părintele. Tribunalul Militar din București l-a condamnat la un an și șase luni de închisoare corecțională.

A fost întemnițat la Aiud până la data de 3 iulie 1950 când este eliberat. Întoarcerea sa acasă nu i-a fost foarte benefică, datorită faptului că nu după mult timp este încadrat în coloniile de muncă, timp de aproximativ doi ani.

Preotul Ioan Ageu a dat dovadă de multă seriozitate, acest lucru este arătat de aprecierile conducătorilor săi: „a dat rezultate bune în munca de șantier. Și-a îndeplinit conștiincios norma, manifestări ostile regimului nostru nu a avut și nu a produs greutăți unității noastre"[16].

După ce s-a luat decizia de a fi desființate coloniile de muncă, Ioan Ageu este eliberat la data de 31 mai 1954. Însă nu s-a bucurat foarte mult de această eliberare, pentru că în anul 1958 este din nouă arestat, pe motivul faptului că s-a făcut partizan la o nouă conspirație legionară.

De această dată a fost condamnat la 20 de ani de muncă silnică[17], fiind închis în temnițele de la Jilava, Arad, Aiud, Timișoara, Capul Midia. Părintele Ioan Ageu este cunoscut ca fiind un mare teolog și în închisorile comuniste, acest lucru îl menționează Părintele Liviu Brânzaș: „Nu numai pentru că este profesor de teologie, ci mai ales pentru că este dispus să-mi țină un adevărat curs. Și cursul se predă metodic și cu nebătută punctualitate. Cursul se face având la bază Crezul, Dogma Sfintei Treimi, creația, mântuirea prin Iisus Hristos, lucrarea Sfântului Duh prin Sfintele Taine, însușirile Bisericii, învățătura despre Maica Domnului, păcatele și virtuțile, etc."[18]

În anul 1964, părintele Ioan Ageu este eliberat, datorită decretului de grațiere care a fost dat pe plan național. Întorcându-se din închisoare, părintele nu a mai activat ca profesor și preot, ci s-a angajat ca muncitor necalificat în construcții. Își desfășoară activitatea în acest domeniu până la vârsta pensionării.

În luna mai a anului 2010, acesta trece la Domnul fiind înmormântat în cimitirul din satul natal, parohia Buhani.

Chipul preotului și profesorului Ioan Ageu va dăinui peste timp în sufletele tuturor celor care l-au cunoscut, fie direct (membrii familie, colegii din temnițele în care a fost închis), fie indirect (toți cei care citesc și studiază despre viața sa).

Atât ca preot, profesor sau chiar muncitor necalificat a arătat că mărturisirea despre Mântuitorul Iisus Hristos este primordială. Cu siguranța, că perioada în care a fost în temniță, nu a fost deloc ușoară, însă acest crez în Hristos și în viața viitoare l-au întărit pentru a putea înfruntat toate vicisitudinile lagărului.

Avram Florin-Ioan
Student teolog

[1] Alexandru Moraru, *Biserica românească sub dictatura comunistă,* în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Ortodoxa", anul XLVI, 2001, nr. 1-2, p. 33.

[2] Preot dr. Pavel Vesa, *Clerici ortodocși arădeni și hunedoreni deținuți politici (1945-1989)*, Editura Episcopiei Devei și Hunedoarei, Deva, 2014, p. 6.

[3] George Enache, Adrian Nicolae Petcu, *Monahismul ortodox și puterea comunistă în România anilor '50,* Editura Partener, Galați, 2009, p. 59.

[4] Singurele care au rezistat au fost cele de la București, Buzău, Craiova, Mănăstirea Neamț, Cluj-Napoca, și Caransebeș.

[5] Au mai rămas doar cele de la București, Sibiu și Cluj pentru o scurtă perioadă.

[6] Nicodim, Iustin și probabil Iustinian.

[7] Irineu Mihălcescu al Moldovei, Firmilian al Olteniei, Vasile Lăzărescu al Banatului, Nicolae Mladin al Ardealului.

[8] Grigore Leu al Hușilor, Nicolae Popovici al Oradiei, Andrei Magieru al Aradului, Emilian Antal, Visarion Aștileanu al Aradului.

[9] Fabian Seiche, *Martiri și mărturisitori români din secolul XX. Închisorile comuniste din România,* Editura Agaton, Făgăraș, 2010, p. 85.

[10] Argeș, Caransebeș, Constanța, Huși, Sighet, cea a armatei de la Alba Iulia.

[11] Diaconul Ion V. Georgescu, acesta a predat limba ebraică la Facultatea de Teologie Ortodoxă din București între anii 1933-1945. A se vedea mai multe detalii despre activitatea sa, la George Enache, Adrian Nicolae Petcu, *Patriarhul Iustinian și Biserica Ortodoxă Română în anii 1948-1964,* Editura Partener, Galați, 2009, p. 205, nota 466.

[12] Vasile Manea, *Preoți ortodocși în închisorile comuniste,* Ediția a II-a, revăzută și adăugită, Editura Patmos, București, 2001, p. 7.

[13] Preot dr. Pavel Vesa, *Clerici ortodocși arădeni și hunedoreni deținuți politici (1945-1989)*, p. 45.

[14] George Enache, *Ortodoxie și putere politică în România contemporană,* Editura Nemira, București, 2005, p. 314-315.

[15] George Enache, *Ortodoxie și putere politică în România contemporană,* p. 314-317.

[16] Preot dr. Pavel Vesa, *Clerici ortodocși arădeni și hunedoreni deținuți politici (1945-1989)*, p. 46.

[17] George Enache, *Ortodoxie și putere politică în România contemporană,* p. 329-330, nota 124.

[18] Liviu Brânzaș, *Raza din catacombă. Jurnal din închisoare,* Editura Scara, București, 2001, p. 233-234.

Preotul Gheorghe Bej, apărător al Ortodoxiei în timpul regimului comunist, s-a mutat la Domnul

Preotul pensionar Gheorghe Bej a fost condus miercuri, 3 mai 2017, pe ultimul drum, la patriarhala vârstă de 92 de ani. Un număr mare de preoți și credincioși au venit să se roage pentru odihna sufletului mult iubitului părinte, în biserica în care a fost depus trupul său neînsuflețit îmbrăcat în veșminte preoțești, biserica cu hramul „Sf. M. Mc. Gheorghe" din Aradul Nou, biserică în care a slujit părintele aproape 30 de ani. Slujba Înmormântării a fost precedată de săvârșirea Sfintei Liturghii de către un sobor de preoți.

Slujba de înmormântare a fost săvârșită de un sobor de 25 de preoți, sub protia PC Părinte Silviu-Nicolae Faur, consilier administrativ-bisericesc la Centrul Eparhial, în prezența unui număr mare de credincioși care au umplut biserica. Cuvântul de învățătură a aparținut părintelui Flavius Petcuț, Protopopul Aradului. Acesta a evidențiat calitățile celui răposat, rodnica slujire la Sfântul Altar de aproape 60 de ani a părintelui, încadrând viața răposatului și în contextul declarării de către Sfântul Sinod a anului omagial 2017 și anul comemorativ al apărătorilor Ortodoxiei în timpul comunismului în Patriarhia Română. un cuvânt de rămas bun a rostit și părintele paroh Teodor Faur.

După săvârșirea slujbei de înmormântare, după cum este rânduiala la înmormântarea preoților, a fost înconjurată biserica cu sicriul cu trupul neînsuflețit al părintelui Avram, purtat pe umeri de preoți. Mai apoi, cortergiul funerar s-a îndreptat spre cimitirul Pomenirea din Arad.

Preotul Gheorghe Bej s-a născut la data de 5 mai 1924 în localitatea Cintei, Comuna Zărand, jud. Arad, într-o familie modestă, din părinții Gheorghe – un țăran sărac și veteran al Primului Război Mondial și Saveta – casnică. În 1953 se căsătorește cu Ana angajată a Băncii Naționale ca șef grupă evidență contabilă, Dumnezeu binecuvântând familia cu nașterea a doi copii: Cornelia Delia și Gheorghe Mircea.

Școala primară a făcut-o în Cintei 6 clase, apoi între anii 1938 – 1946 este admis prin examen la Școala Normală de învățători din Timișoara, susținut aici de familia lui care va vinde tot pământul pe care îl avea pentru a termina fiul lor școala. În anul 1946 va obține Diploma de învățător. Urmează Academia Teologică la Arad între anii 1946 – 1948. Între anii 1948 – 1951 este arestat politic, dus la Gherla și Pitești timp de 3 ani iar mai apoi 6 luni la Canal. Își va continua studiile teologice între anii 1951- 1953 la Institutul Teologic din Cluj (anul III) și Sibiu (anul IV), unde va obține și diploma de licență în teologie.

Este hirotonit diacon pe seama Catedralei din Arad la data de 16 octombrie 1953, unde va sluji 23 de ani. În această perioadă funcționează și la Episcopia Aradului ca secretar, referent la sectorul bisericesc și la sectorul cultural. La 1 mai 1976 este hirotonit preot pe seama Parohiei Aradul Nou unde va sluji aproape 30 ani. Pentru activitatea și ascultarea sa, a fost apreciat de toți ierarhii sub care a slujit ca diacon, mai apoi ca preot: Episcopul dr. Andrei Mageru (1936-1960), Episcopul dr. Nicolae Corneanu (1960-1962), fost Mitropolit al Banatului, Episcopul Teoctist Arăpașul (1962-1973), ales Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române în 1986, Episcopul dr. Visarion Aștileanu (1973-1984) și mai ales de Înaltpreasfințitul Părinte Timotei Arhiepiscopul Aradului.

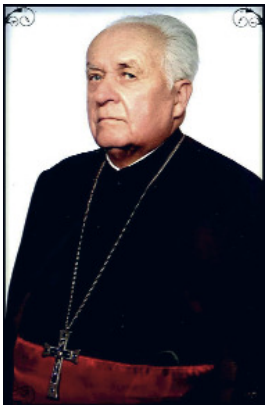

Urmare a meritelor deosebite avute pe plan pastoral primește distincția de iconom stavrofor. Între anii 1998 – 2000 a predat și la Seminarul Teologic Ortodox din Arad la catedra de Tipic Bisericesc.

Începând cu data de 1 iulie 2005 se pensionează, însă slujește în continuare la sfântul altar atât la Parohia Aradul Nou cât și la catedrala veche.

Ultimii ani au fost foarte grei, neputința manifestându-se din ziua de Rusalii (iunie) 2016 când a fost imobilizat la pat. Aproape 1 an a suferit cu stoicism, având credință în Dumnezeu că îl va întări din nou.

Părintele Gheorghe Bej a trecut la Domnul în seara Duminicii Mironosițelor, 30 aprilie 2017, pe patul de spital, Dumnezeu ușurându-i suferința.

Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească în Împărăția cerească!

Pr. cons. Gabriel Cosmin Mariș

Actualitate eparhială – Mai 2017

SLUJIRI CHIRIARHALE

Slujire arhierească şi instalarea noului preot în Parohia Pâncota

În Duminica a 4-a după Paşti, Înaltpreasfinţitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a fost prezent în mijlocul credincioşilor din Parohia Pâncota, Protopopiatul Lipova. Chiriarhul arădean a fost întâmpinat în faţa bisericii de soborul preoţilor acestei parohii, în frunte cu protopopul locului, părintele Ioan Jidoi. Cu acest prilej Ierarhul, încojurat de un sobor de preoţi, a săvârşit în biserica parohială cu hramul „Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel" Sfânta Liturghie în prezenţa autorităţilor locale şi a unui număr însemnat de credincioşi. Răspunsurile liturgice au fost date de corul parohiei.

Cuvântul de învăţătură adresat de Înaltpreasfinţitul Părinte Timotei, a fost pus sub titlul *„Slăbiciune şi tărie"* (cf.citirilor scripturistice ale duminicii: Fp.Ap. 9; Ioan 5), înţelegând acestea atât pe plan trupesc cât şi în cel sufletesc, în frământările vieţii credinciosul având mereu întărire prin ajutorul lui Dumnezeu, potrivit şi cuvintelor Sf. Ap. Pavel: „Harul Meu îţi este de ajuns, căci puterea Mea în slăbiciune este făcută desăvârşită"(cf. II Cor. 12, 9). În viaţa parohiei succesiunea slujitorilor este un moment de cugetare la această strădanie prin întărirea spirituală în vederea împlinirii tuturor celor de folos, a mai adăugat Înaltpreasfinţia Sa.

La finalul Sfintei Liturghii, cu binecuvântarea şi în prezenţa Înaltpreasfinţitului Părinte Timotei, părintele Ioan Jidoi, protopopul Lipovei, a oficiat instalarea noului preot, în persoana Preacucernicului părinte dr. Flavius Ardelean. Acesta i-a înmânat noului preot Sfânta Evanghelie, Sfânta Cruce şi cheia bisericii, evidenţiind simbolismul acestora pentru cel căruia se încredinţează.

Cu acest prilej, Chiriarhul arădean a înmânat foştilor preoţi ai parohiei, părinţilor Octavian Stratulat şi Petru Dărău, Hrisoave de mulţumire pentru bogata activitate pastoral-misionară desfăşurată în această parohie timp de patru decenii. Preotul Octavian Stratulat începându-şi activitatea în această parohie în anul 1975 iar preotul Petru Dărău, din anul 1977.

Noul preot al Parohiei Pâncota, părintele Flavius Ardelean, a adus mulţumire Bunul Dumnezeu pentru toate darurile pe care le-a revărsat cu îmbelşugare peste persoana sa, mulţumind, în acelaşi timp, cu recunoştinţă, Înaltpreasfinţitului Părinte Timotei pentru noua misiune preoţească încredinţată, asigurându-l de dragostea şi preţuirea pe care i-o poartă, arătând că încrederii acordate doreşte să-i răspundă cu rodnice rezultate în câmpul lucrării pastoral-misionare pe care o începe în această parohie. Totodată, noul preot a adresat cuvânt de mulţumire părintelui împreună-slujitor Leonardo Doca, Consiliului parohial, oficialităţilor locale în frunte cu domnul Dan Pocrişer, primarul oraşului şi tuturor credincioşilor din Pâncota pentru călduroasa primire.

Prezenţă arhierească în biserica din incinta Campusului studenţesc „Vasile Goldiş" din Arad

În Duminica a 5-a după Paşti (a Samarinencei), Înaltpreasfinţitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului a răspuns invitaţiei conducerii Universităţii de Vest „Vasile Goldiş" din Arad, de a fi prezent în mijlocul dascălilor şi studenţilor acestei instituţii, la Sfânta şi Dumnezeiasca Liturghie. Cu acest prilej, Chiriarhul arădean a participat la sfânta slujbă săvârşită de un sobor de slujitori, alcătuit din protos. Teodor Vid, pr. Marcel Marcu şi arhid. Tiberiu Ardelean. La Sfânta Liturghie au participat şi prof.univ.dr. Coralia Cotoraci, rectorul UVVG; prof.univ.dr. Aurel Ardelean, preşedintele Universităţii, dascăli, studenţi şi credincioşi din vecinătate. Răspunsurile la strană au fost oferite de elevi seminarişti.

La momentul rânduit, Înaltpreasfinţitul Părinte Timotei a rostit cuvântul de învăţătură pus sub titlul „Duh şi adevăr" (cf. Fp.Ap. 11; Ioan 4), subliniind că citirile biblice cuprind capitole esenţiale ale istoriei Bisericii şi învăţăturii de credinţă despre Dumnezeu şi mântuire. Astfel, samarineanca reprezintă în raport cu cultul mozaic pe cel al celorlalte neamuri chemate toate împreună la lucrarea mântuirii. Darea numelui de creştini ucenicilor Mântuitorului, încă din primul veac şi într-una din cetăţile importante ale Împărăţiei romane, indică universalitatea noii şi adevăratei religii iar fântâna din Evanghelie, lângă care are loc dialogul între Mântuitorul pe de o parte cu samarineanca iar pe de alta cu apostolii Săi, lasă a înţelege adâncul unei înalte învăţături revelate, care nu pleacă de la cele pământeşti, ci de la cele spirituale şi nu mai puţin reale. Apa vie ce ţâşneşte ca dintr-un izvor spre veşnicie potoleşte setea credinciosului pentru tot ce este netrecător sau pentru atingerea scopului întregii creaţii a lui Dumnezeu în vederea moştenirii împărăţiei cereşti. Împletirea vieţii religioase cu aceea închinată ştiinţei şi culturii, instrucţiei şi educaţiei în şcoală sau universitate, asigură generaţiilor viitoare coordonatele unei formări trainice care să răspundă năzuinţelor mari ale lumii spre desăvârşire. În concret, Universităţile arădene îndeplinesc un rost de seamă în viaţa societăţii contemporane din această parte a ţării, având, desigur şi contribuţia permanentă a Bisericii, un simbol fiind paraclisul în care ne aflăm, a subliniat Înaltpreasfinţia Sa.

La finalul Sfintei Liturghii, Ierarhul a sfinţit o cruce ce se va afla spre închinare în sfântul locaş.

Prof. univ. dr. Aurel Ardelean, preşedintele UVVG, a mulţumit, în numele Universităţii de Vest „Vasile Goldiş", Înaltpreasfinţitului Părinte Timotei pentru binecuvântare şi pentru cuvântul de învăţătură adresat celor prezenţi, precum şi pentru faptul că întotdeauna răspunde prin participare la evenimentele importante din viaţa academică a Universităţii.

Sfinţire de iconostas în Parohia Variaşu Mare

În Duminica a 6-a după Paşti, 21 mai 2017, Înaltpreasfinţitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a oficiat slujba de sfinţire a iconostasului nou al bisericii Parohiei Variaşu Mare, cu hramul Înălţarea Domnului, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi. După aceasta, Înaltpreasfinţia Sa a săvârşit Sfânta Liturghie în noua biserică parohială. Răspunsurile liturgice au fost date de studenţi de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Arad.

Cuvântul de învăţătură al Chiriarhului a fost pus sub titlul *„Raze din Lumina sfântă"* (cf.citirilor scripturistice: Fp. Ap. 16; 26; Ioan 9; 10), înţelegând minunile relatate în citirile Duminicii a 6-a după Paşti şi a praznicului Sfinţilor Împăraţi Constantin şi Elena, acestea într-o legătură înlesnită de căderea laolaltă a zilelor de sărbătoare, astfel vindecarea slujnicei cu duh pitonicesc, ca şi luminarea prin botez a temnicierului din Filipi pe de-o parte, pe de alta, convertirea Sfântului Apostol Pavel pe drumul Damascului, într-o aleasă paralelă cu viziunea constantineană despre biruinţa creştină prin cruce asupra decăderii unei lumi vechi şi instaurarea Împărăţiei lui Dumnezeu, a subliniat Înaltpreasfinţia Sa.

La finalul sfintei slujbe, părintele paroh a mulţumit Înaltpreasfinţitului Părinte Timotei pentru binecuvântare şi toată purtarea de grijă arătată faţă de construirea şi împodobirea noii biserici din această parohie.

Chiriarhul i-a felicitat pe toţi aceia care poartă numele Sfinţilor Împăraţi şi întocmai cu apostolii, Constantin şi Elena.

Prezenţă arhierească la hramul bisericii din Zădăreni

Duminică, 21 mai 2017, credincioşii din Parohia Zădăreni, Protopopiatul Arad, şi-au prăznuit ocrotitorii spirituali, pe Sfinţii Mari Împăraţi şi întocmai cu Apostolii, Constantin şi mama sa, Elena. Cu acest binecuvântat prilej, în după-amiaza zilei de praznic, aceştia au avut deosebita bucurie de a-l avea în mijlocul lor pe Întâisfătătorul Eparhiei arădene, pe Înaltpreasfinţitul Părinte Arhiepiscop Timotei. Ierarhul a fost întâmpinat în faţa bisericii de soborul slujitor în frunte cu Protos. Dr. Iustin Popovici, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Aradului, precum şi de oficialităţile locale.

Ierarhul a săvârşit Acatistul Sfinţilor ocrotitori, înconjurat de soborul preoţilor, alăturându-se acestora şi părintele Arhid. asist. univ. drd. Tiberiu Ardelean, cadru didactic la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Arad.

La finalul slujbei, chiriarhul le-a vorbit celor prezenţi despre importanţa bisericilor cu hramul Sfinţilor Împăraţi Constantin şi Elena în ilustrarea păstrării spirituiei epocii constantinene de afirmare a credinţei în lume prin dezlegarea marilor probleme a umanităţii spre realizarea păcii trainice şi a propăşirii prin virtuţile cultivate de creştin.

A urmat apoi cuvântul părintelui paroh Sorin Higioşan, care a mulţumit Chiriarhului pentru purtarea de grijă şi dragostea părintească pe care a arătat-o de-a lungul anilor faţă de credincioşii acestei parohii, oferindu-i din partea acestora, în semn de apreciere, o icoană cu Sfinţii Împăraţi Constantin şi Elena.

La finalul cuvântului, au urmat rugăciunile de binecuvântare a prinoaselor aduse cu prilejul prăznuirii hramului bisericii, după care, Înaltpreasfinţitul Părinte Timotei, alături de soborul de preoţi, a săvârşit slujba de sfinţire a casei parohiale. Aici, Înaltpreasfinţia sa a vorbit despre rostul misionar al unei case parohiale: exemplificator pentru cele din localitate şi cu urările cuvenite spre îndeplinire pentru cei ce o locuiesc. În legătură cu evanghelia sfinţilor zilei şi în care s-a sfinţit casa, a subliniat însemnătatea cuvintelor Mântuitorului „Eu sunt uşa…", ca îndrumare pentru îndatoririle pe care le are preotul.

Sărbătoarea hramului s-a încheiat printr-un spectacol folcloric oferit de ansamblul de dansuri populare din localitate.

Praznicul Înălţării Domnului în Arhiepiscopia Aradului

Joi, 25 mai 2017, cu prilejul praznicului împărătesc Înălţarea Domnului şi a Zilei Eroilor, Înaltpreasfinţitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi, a săvârşit Sfânta Liturghie în Catedrala arhiepiscopală din Arad.

Cuvântul de învăţătură al Chiriarhului a fost pus sub titlul *„Împăratul ceruriilor"* (cf.citirilor scripturistice ale praznicului: Fp.Ap. 1; Luca 24), arătând şi potrivit imnografiei (Dogmatica, glas 8), că „pentru iubirea de oameni pe pământ S-a arătat şi cu oamenii a petrecut…" pentru a-i înălţa pe pământeni la cer prin unirea firii dumnezeieşti cu cea omenească şi totodată prin jertfa mântuitoare, acesteia şi credincioşii trebuind să-i fie părtaşi prin străduaniile spre scopul creaţiei pentru realizarea căruia Dumnezeu Însuşi S-a coborât spre a-i înălţa de la cele materiale la cele spirituale, unindu-se, astfel, cerul şi pământul într-o împărăţie a lui Dumnezeu. Eroii au dovedit virtuţi ce îi cinstesc înălţându-i în cugetele generaţiilor ca pilde ale dăruirii, sacrificiul de sine înscriindu-se spre binele obştesc cu asigurarea păcii şi progresului, a subliniat Înaltpreasfinţia Sa.

Tot în acest cadru s-a dat citire mesajului Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, intitulat „Biruinţă prin jertfă pentru libertatea şi binele poporului român", rostit la Adunarea festivă a Asociaţiei Naţionale Cultul Eroilor „Regina Maria", Palatul Cercului Militar Naţional, Bucureşti, 23 mai 2017. Acest mesaj a fost recomandat spre citire în toate parohiile din cuprinsul Eparhiei Aradului.

Slujbe pentru pomenirea eroilor neamului nostru românesc căzuţi pe toate câmpurile de luptă şi din toate timpurile s-au săvârşit în majoritatea bisericilor din cuprinsul eparhiei, îndeosebi în parohiile unde există monumente ale eroilor. Slujbă de parastas s-a săvârşit şi la Catedrala Veche din Arad.

Înaltpreasfinţitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, după slujba oficiată în Catedrala arhiepiscopală, a săvârşit slujbe de pomenire la Monumentul ridicat în cinstea eroilor Revoluţiei, în faţa Palatului Administrativ; la Monumentul Ostaşului Român din Piaţa Avram Iancu; precum şi la cele două monumente, român şi sovietic, din Cimitirul Pomenirea. Chiriarhul Aradului a adresat celor prezenţi, la fiecare popas de rugăciune şi comemorare, cuvinte în care s-a cuprins legătura dintre Înălţarea Domnului şi ziua de cinstire a eroilor, citându-se şi fragmente din Mesajul Preafericitului Părinte Patriarh Daniel.

Pe lângă oficierea slujbelor religioase a mai avut loc defilarea Gărzii de Onoare, discursuri ale oficialităţilor, un recital al unei mici trupe de la Palatul Copiilor, depuneri de coroane de flori.

La aceste ceremoniale au participat veterani de război, reprezentanţi ai administraţiilor locale şi judeţene, oameni politici, reprezentanţi ai celor două Universităţi, precum şi elevi de la Şcoala Gimnazială „Aurel Vlaicu" din Arad.

Prin hotărârile Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române din anii 1999 şi 2001, sărbătoarea Înălţării Domnului a fost consacrată ca sărbătoare naţională bisericească a eroilor.

Binecuvântare arhierească la Schitul Tămand

În Duminica a 7-a după Paşti, Înaltpreasfinţitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a fost prezent în mijlocul obştii monahale de maici, a preoţilor şi credincioşilor din Părţile Ineului. În dimineaţa zilei, Chiriarhul arădean, a săvârşit o slujbă de binecuvântare cu prilejul inaugurării drumului asfaltat ce leagă Oraşul Ineu de Schitul Tămand, în prezenţa domnului Iustin Cionca, preşedintele Consiliului Judeţean Arad, a domnului Călin Abrudan, primarul Oraşului Ineu, a domnului senator Traian Igaş şi a credincioşilor prezenţi.

După aceasta, Ierarhul a oficiat Sfânta Liturghie arhierească, înconjurat de un ales sobor de preoţi şi diaconi. Din sobor au făcut parte şi părintele arhim. Nestor Iovan, de la Mănăstirea Hodoş-Bodrog, protos. Teoctist Bălana, de la Mănăstirea Feredeu, pr. Iacob Bupte, pr. Iulian Botezatu, Parohia Şiria, pr. Ciprian Tripa, duhovnicul schitului, arhid. Tiberiu Ardelean.

Cuvântul de învăţătură adresat de către Chiriarh cu acest prilej a fost despre „Calea vieţii" (cf.citirilor scripturistice: Fp. Ap. 20; Ioan 17), îndemnând la a cugeta asupra drumurilor vieţii în latura spirituală, în vederea mântuirii, credinciosul urmând dreapta călăuzire a Bisericii, Mântuitorul Însuşi fiind Calea, Adevărul şi Viaţa, a amintit Înaltpreasfinţia Sa.

Monahia Serafima Ciorba, stareţa schitului, a oferit tuturor celor prezenţi o agapă creştinească în cinstea acestui eveniment.

Sfinţire de capelă mortuară în Parohia Târnova

În după amiaza Duminicii a 7-a după Paşti, 28 mai 2017, credincioşii din Parohia Târnova, Protopopiatul Ineu, au avut bucuria de a-l primi în mijlocul lor pe Înaltpreasfinţitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, care a răspuns invitaţiei preotului paroh Teodor Păiuşan, pentru a sfinţi capela mortuară din cimitirul localităţii. Chiriarhul a fost întâmpinat de un ales sobor de preoţi, în frunte cu părintele Adrian Zaha, protopopul Ineului, oficialităţile locale şi mulţime mare de credincioşi. Cu această ocazie Ierarhul a săvârşit slujba de sfinţire a noii capele mortuare.

La finalul slujbei de sfinţire, Înaltpreasfinţia Sa a adresat celor prezenţi un cuvânt de învăţătură pus sub titlul „Loc, timp şi mod de înălţare" (în baza citirilor scripturistice ale Duminicii a 7-a după Paşti), dând învăţătură despre rugăciunea după modelul pe care rugăciunea Sfântului Apostol Pavel şi Rugăciunea Arhierească a Mântuitorului în prezintă. Capela mortuară aduce la vreme de întristare, mai ales, la darul mângâierii spre bucuria în Domnul, a subliniat Ierarhul.

La finalul slujbei de sfinţire, domnul primar Florin Farcaşiu, a transmis mulţumiri tuturor celor ce au contribuit la realizarea acestei capele în localitatea Târnova.

Chiriarhul Eparhiei arădene a mulţumit tuturor celor ce au contribuit la construirea acestei capele, a recomandând pe mai departe necesitatea construirii acestora în toate parohiile.

La eveniment au fost prezenţi reprezentanţii tuturor confesiunilor religioase din localitate.

ACTIVITĂŢI EDUCAŢIONALE ŞI SOCIALE

Concursul naţional de Creaţie „Icoana şi Şcoala mărturisirii" în Eparhia Aradului

Concursul naţional de Creaţie „Icoana şi Şcoala mărturisirii" s-a desfăşurat şi în acest an în eparhia Aradului, la fel ca în toate celelalte eparhii din cuprinsul Patriarhiei Române, cu grija şi binecuvântarea ÎPS Părinte Dr. Timotei Seviciu, Arhiepiscopul Aradului.

În acest an, tematica concursului destinat şcolarilor a fost stabilită în funcţie de tematica anului omagial 2017 – Anul omagial al sfintelor icoane, al iconarilor şi al pictorilor bisericeşti şi anul comemorativ Justinian Patriarhul şi al apărătorilor Ortodoxiei în timpul comunismului în Patriarhia Română.

Concursul s-a desfăşurat conform ca-lendarului propus la nivel naţional, cu începere în luna decembrie a anului 2016 şi cu finalitate în luna mai a acestui an. Elevii arădeni au primit cu bucurie vestea organizării concursului, având în vedere reuşita celui de anul trecut, intitulat „Biserica şi Şcoala din sufletul meu", organizat la nivelul Patriarhiei Române.

Stimulaţi spre a-şi dezvolta creativitatea în scopul înfrumuseţării sufletului lor, dar şi pentru a-şi mărturisi credinţa prin fapte în comunitatea în care trăiesc, un număr de 29 de copii au participat la concurs. Cei 29 de copii au reprezentat prin cele 7 proiecte ale lor 7 parohii din cuprinsul eparhiei Aradului.

După ce a avut loc etapa pe protopopiate, s-a ajuns la faza eparhială. Comisia de evaluare a fost aprobată de către Înaltpreasfinţitul Părinte Timotei. Portofoliul câştigător la nivel colectiv a fost cel numit: „Mărturisitori prin simpla purtare-icoane vii pentru ceilalţi", alcătuit de către 5 elevi ai Liceului Naţional de Informatică din Arad (Băbău Iustin, Chilnicean Cosmin, Andrada Micorici, Ovidiu Moraru şi Bogdan Cristea), coordonaţi de domnul profesor de religie Marius Lăscoiu-Martin şi pr. Marian-Florin Neagoe, reprezentând Parohia Ortodoxă Micalaca Nouă – Pasaj, Arad. Portofoliul conţine următoarele lucrări practice: Două icoane având-o în centru pe Maica Domnului; Filmuleţ despre părintele mărturisitor Ilarion V. Felea; Prezentare PowerPoint despre mărturisitorii arădeni din perioada comunistă şi nu în ultimul rând, un Interviu cu un tânăr pictor iconar, doamna Anca Antoce.

La nivel individual, câştigătorii au fost următorii:

Premiul I – Ovidiu Moraru – Parohia Micălaca Nouă- Pasaj cu Pictura: „Icoana Maicii Domnului de la Mănăstirea Hodoş-Bodrog" (va reprezenta eparhia Aradului la faza naţională)

Premiul II – Iuliana Marin – Parohia Micălaca Veche II

Premiul III – Olivia Costin – Parohia Micălaca Veche II

Tuturor elevilor li se vor acorda diplome din partea Centrului Epahial, iar câştigătorii vor fi premiaţi în cadrul proximei consfătuiri a profesorilor de religie din cuprinsul judeţului Arad.

Preotul profesor Ioan Ageu – evocat în Parohia Buhani

Duminica a 4-a după Paşti, a reprezentat, un moment cu o bogată însemnătate pentru credincioşii Parohiei Buhani, Protopopiatul Sebiş.

Continuare în pagina 6

Actualitate eparhială – Mai 2017

Urmare din pagina 5

Astfel, în prezența unui însemnat număr de credincioși a fost oficiată – în biserica parohială cu hramul „Duminica Tuturor Sfinților"- Sfânta Liturghie de către preotul paroh Valentin Herbei și oaspetele de seamă al parohiei, în persoana Arhid. Florin Sirca – Inspector de Religie la ISJ Arad, urmată de slujba de parastas în memoria celui care a fost fiu al satului – Preotul profesor Ioan Ageu- întemnițat în închisorile comuniste, la împlinirea a 7 ani de la trecerea la cele veșnice.

În cadrul Sfintei Liturghii, pornind de la Evanghelia Duminicii, Arhid. Florin Sirca a rostit un cuvânt de învățătură, în care a subliniat însemnătatea credinței în viața omului precum și ajutorul pe care omul îl primește aflându-se în comuniune cu Dumnezeu, în Biserică, și unde prin Sfintele Slujbe omul se împărtășește din iubirea și harul PreaSfintei Treimi și învață să fie acea mână întinsă a lui Hristos pentru fiecare din semenii săi aflați în neputințe.

În cele ce au urmat a fost oficiată slujba parastasului, la împlinirea celor 7 ani de la trecerea la cele veșnice a Preotului Profesor Ioan Ageu, fiu al satului Buhani, care își doarme somnul de veci în cimitirul satului, și care a fost întemnițat în închisorile comuniste, vreme de 16 ani (1948-1964).

Simpozion Național Studențesc la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Arad

Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Dr. Timotei Seviciu, Arhiepiscopul Aradului, la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea" din cadrul Universității „Aurel Vlaicu" din Arad s-a desfășurat în zilele de 8-9 mai 2017, Simpozionul național studențesc intitulat *Teologia icoanei în contextul mediatic actual. Modele de teologi ortodocși români din a doua jumătate a sec. XX.* Tema Simpozionului a fost pusă în acord cu tematica propusă de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române spre dezbatere și analiză teologică în anul 2017.

La acest simpozion teologic au participat, cu referate științifice de specialitate, studenți de la 9 facultăți de teologie din țară: București, Sibiu, Cluj, Iași, Oradea, Craiova, Târgoviște, Alba-Iulia și Arad, precum și de la 2 departamente de teologie ortodoxă: Timișoara și Caransebeș.

Lucrările Simpozionului au început luni dimineața la ora 9, prin săvârșirea Te-Deum-ului de mulțumire adus lui Dumnezeu în capela Facultății de Teologie din Arad cu hramul „Sfântul Maxim Mărturisitorul și Sfântul Mare Mucenic Mina", la care a luat parte și Întâistătătorul eparhiei arădene, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Dr. Timotei Seviciu. În cuvântul său, de la sfârșitul Te-Deum-ului, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Dr. Timotei Seviciu a subliniat importanța unei astfel de manifestări teologice studențești la Arad, într-o perioadă plină de lumină și de bucurie, cum este cea pe care o traversăm acum, perioada pascală, în anotimpul dătător de nădejde al primăverii, adresând un cuvânt de salut și de binecuvântare studenților teologi din țară, precum și cuvânt de mulțumire ierarhilor și profesorilor care i-au binecuvântat, i-au călăuzit și i-au delegat să conferințieze la Arad. Înaltpreasfinția Sa a amintit faptul că desfășurarea lucrărilor acestui Simpozion teologic tocmai în ziua prăznuirii Sfântului Evanghelist Ioan Teologul este un îndemn în ceea ce privește devenirea tinerilor studenți teologi.

La ora 10, în Sala Festivă a Facultății de Teologie a avut loc deschiderea lucrărilor Simpozionului studențesc. În deschiderea lucrărilor, Părintele Decan, Prof. Dr. Cristinel Ioja a salutat prezența studenților teologi din țară la lucrările acestui Simpozion, subliniind importanța unei astfel de manifestări științifice adresate studenților, fapt care demonstrează buna conlucrare dintre Facultățile de Teologie din cuprinsul Patriarhiei Române. Exprimând bucuria acestei întâlniri, Preacucernicia Sa a evidențiat faptul că tinerii teologi sunt chemați să-L mărturisească pe Hristos într-o lume secularizată și globalizată, devenind icoane vii pentru lumea de astăzi. La sfârșitul cuvântului său, Părintele Decan a prezentat un scurt istoric la Facultății de Teologie Ortodoxă din Arad, continuatoarea vechii Academii Teologice din acest oraș.

De la ora 11, Simpozionul a continuat cu susținerea lucrărilor pe secțiuni.

Filantropie la Spitalul Matern din Arad

Luni 8 mai 2017, a avut loc la Spitalul Matern o activitate desfășurată de Asociația Ortodoxă „Sf. Mare Mc. Gheorghe" Aradul Nou, asociație ce are ca scop astfel de acțiuni filantropice, prin implicarea tinerilor din biserică.Spitalul a primit o donație constând în 10 cântare medicale profesionale pentru nou-născuți, comandate în Germania, în valoare de 3000 lei. Donația a fost o continuare a activității desfășurate în primăvară de către tinerii din grupa de catheză și copiii din corul „Sfinișorii" din Parohia Ortodoxă Aradul Nou. Aceștia au adus atunci daruri pentru copiii proveniți din familii nevoiașe: 30 mp finet, 14 șampoane, 10 bax pampers, 70 căciulițe, 36 salopetuțe pentru bebeluși.

Cu această ocazie, toate mămicile au primit flori, iconițe și mărțișoare confecționate de copii.

Vizita delegației din Rotenburg la Centrul Eparhial din Arad

Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a primit la Centrul Eparhial, luni, 08 mai 2017, vizita unei delegații formată din

domnul Primar al orașului Rotenburg, Mr. Stephan Neher, Eminenta Sa, Episcopul Gebhard Fürst, Monsignor Dr. Stäps, domnul Rector al Universității de Sainte Aplicate din Rotenburg, prof. dr. h.c. Bastian Kaiser. La întâlnire au fost prezenți și reprezentanți ai Universității de Vest „Vasile Goldiș": președintele universității prof. univ. dr. Aurel Ardelean, prof.univ.dr. Coralia Cotoraci, Rectorul universității arădene, conf. univ. dr. Antoanela Naji.

Alături de Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, au fost părinții consilieri eparhiali, părintele prof.univ.dr. Cristinel Ioja, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă din Arad și reprezentanții cultelor istorice din Arad. Printre obiectivele vizitate aici au fost biserica de lemn din parcul reședinței eparhiale și paraclisul „Sfânta Treime".

La finalul întâlnirii de la Centrul Eparhial, membrii delegației i-au oferit Arhiepiscopului Aradului o medalie din argint pe care sunt inscripționate catedralele din Rothenburg și Stuttgart, Germania, după care au semnat Cartea de aur de la Reședința Arhiepiscopală.

Delegația se află într-o vizită la Universitatea de Vest „Vasile Goldiș" din Arad și vizitând mai multe instituții importante ale Cetății Aradului, au considerat oportună vizitarea Centrului Eparhial, a Catedralei arhiepiscopale și a Catedralei vechi a Aradului.

Chiriarhul le-a mulțumit tuturor cu multă bucurie pentru această deosebită vizită.

Arădenii au sărbătorit ziua de 9 Mai

Marți, 9 mai a.c, arădenii au sărbătorit în Piața „Avram Iancu" din Arad, o dublă sărbătoare. În fiecare an, la această dată, au loc manifestări militare, religioase și culturale organizate cu prilejul sărbătoririi Zilei Independenței de Stat a României și Zilei Europei precum și împlinirea a 72 de ani de la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial, la care Arhiepiscopia Aradului a fost reprezentată de către Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Timotei. La toate sediile instituțiilor au fost arborate drapelul național al României și al Uniunii Europene.

Evenimentul a debutat cu trecerea în revistă a gărzii de onoare de prefectul județului Arad și a continuat cu intonarea Imnului național al României și a Imnului Uniunii Europene. După aceasta, Înaltpreasfinția Sa în fruntea soborului de preoți a oficiat serviciul religios în memoria eroilor români care s-au jertfit pentru Independență, dar și în cele două războaie mondiale. Prin alocațiuni din partea oficialităților central și locale a fost evocată semnificația Zilei de 9 Mai, moment urmat de depunerea de coroane și jerbe de flori. La ceremonie au participat și elevi de la Liceul Național de Informatică și de la Colegiul Național „Dimitrie Țichindeal" din Arad.

La finalul evenimentului a avut loc defilarea Gărzii de Onoare a Batalionului 191 de Infanterie Colonel „Radu Golescu".

Inaugurarea noului sediu al IȘJ Arad

Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a participat joi, 11 Mai 2017, la inaugurarea noului sediu al Inspectoratului Școlar Județean Arad (IȘJ Arad), în prezența Ministrului Educației Naționale, domnul Pavel Năstase. La acest eveniment au fost prezenți reprezentați ai cultelor, ai Inspectoratului Școlar Județean, precum și ai Primăriei Municipiului Arad.

Ceremonia a început cu intonarea Imnului Național, de către Roxana Suciu, elevă a Colegiului de Arte "Sabin Drăgoi", după care au urmat la cuvânt Inspectorul General al IȘJ Arad, Claudius Mladin și domnul Pavel Năstase, Ministrul Educației Naționale. Acestora le-a urmat ÎPS Timotei, care în cuvântul Înaltpreasfinției Sale, i-a felicitat pe reprezentații conducerii centrale și locale pentru implicarea pe care au avut-o în „construirea noii case a învățământului arădean".

După momentul tăierii panglicii, în holul principal al noului sediu s-a desfășurat slujba de sfințire a noului edificiu de către ÎPS Arhiepiscop Timotei, însoțit de preotul Flavius Petcuț, protopopul Aradului și arhid. Florin Sirca, inspector de Religie în cadrul IȘJ Arad.

Proiectul Masa bucuriei în Parohia Buhani

Joi, 11 mai2017, cu purtarea de grijă a Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Dr. Timotei Seviciu – Arhiepiscop al Aradului, s-a derulat implementarea Proiectului național „Masa Bucuriei" în Parohia Buhani cu filia Minead, Protopopiatul Sebiș.

În cadrul acestui proiect, derulat în parteneriat de către Patriarhia Română și Selgros Cash & Carry, la nivelul fiecărei eparhii, parohiile mici beneficiază de produse alimentare spre a fi distribuite persoanelor și familiilor nevoiașe.

Ca de altfel și în ceilalți ani, beneficiari ai parteneriatului „Masa Bucuriei" au fost un număr de 43 de familii și persoane vârstnice și singure, defavorizate, din cuprinsul celor două localități – Buhani și Minead, aflate în componența parohiei Buhani, care au simțit mângâierea și purtarea de grijă a Bisericii față de toți fiii ei duhovnicești aflați în diferite încercări.

Instalarea primei starețe a Schitului „Sfânta Cuvioasă Parascheva" – Bodrogul Vechi

Duminica a cincea după marele praznic al Învierii Domnului, 14 mai 2017, a avut o însemnătate deosebită pentru viața monahală din eparhia Aradului.

Din încredințarea și cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Arhiepiscop TIMOTEI, a avut loc instalarea primei starețe a Schitului „Sfânta Cuvioasă Parascheva" din satul Bodrogul Vechi. În dimineața acestei sfinte zile, Înaltpreacuviosul Părinte Arhimandrit Nestor Iovan, delegat al Înaltpreasfinției Sale Dr. TIMOTEI Seviciu, Arhiepiscopul Aradului, împreună cu Preacuviosul Părinte Protos Dr. Iustin Popovici, consilier cultural al Arhiepiscopiei Aradului și cu Preacuviosul Părinte Protos. Grigorie Timiș, starețul Sfintei Mănăstiri Hodoș-Bodrog, au săvârșit Sfânta Liturghie. Cuvântul de învățătură a fost rostit de Preacuviosul Părinte Iustin Popovici, care a făcut o tâlcuire duhovnicească și patristică a pericopei evanghelice evidențiind viața și mărturisirea femeii samarinence, devenită Sfânta Mc. Fotini.

Îndată după săvârșirea dumnezeiștii Liturghii a avut loc ceremonia de instalare a noii starețe a schitului. Înaltpreacuviosul Părinte Nestor Iovan a dat citire deciziei chiriarhale de instalare ca stareță a Schitului „Sfânta Cuvioasă Paraschiva", a monahiei Teodora (Maria) Opriș, cu toate îndatoririle și drepturile care revin acestei funcții administrative și duhovnicești, după care a rostit un scurt cuvânt legat de importanța momentului, transmițând, totodată, prețuirea și purtarea de grija a Înaltpreasfinției Sale. În continuare a fost citită o rugăciune de mulțumire, după care, noua stareță a fost așezată în strana stărețească, după tradiția monahală ortodoxă și românească. Noua stareță, în persoana Preacuvioasei monahii Teodora Opriș, este absolventă a unei Școli sanitare postliceale și a Facultății de Psihologie din cadrul Universității de Vest „Vasile Goldiș" din Arad. Formată, din tinerețe, în mănăstiri cu vechi tradiții monahale și românești, precum Mănăstirea Timișeni și Mănăstirea Dealu, din anul 1990 a slujit la Centrul Eparhial ca bibliotecar, dedicându-se păstrării și administrării valoroasei Biblioteci Eparhiale, sub ascultarea și îndrumarea Înaltpreasfințitului Arhiepiscop TIMOTEI.

Schitul, care astăzi și-a primit noua stareță, a fost înființat în urmă cu 17 ani, în frumosul peisaj natural din Lunca Mureșului, funcționând ca metoc al Sfintei Mănăstiri Hodoș-Bodrog. Prin decizia mai sus amintită, ca urmare a propunerii venite din partea conducerii mănăstirești, în conformitate cu prevederile din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, schitul a fost declarat de sine stătător, urmând a funcționa cu conducere și administrație proprie și sub ascultare deplină față de chiriarhul locului.

Schitul are două hramuri: Bunavestire și Sfânta Cuvioasă Parascheva.

Curs festiv la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea" din Arad

Absolvenții celei de-a XXIII-a promoție a Facultății de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea" din cadrul Universității „Aurel Vlaicu" Arad și-au încheiat parcursul studiilor universitare de licență, prin festivitatea emoționantă a îndătinatului curs festiv, desfășurat cu binecuvântarea și în prezența Înaltpreasfințitului Arhiepiscop dr. Timotei Seviciu în ziua de 15 mai 2017.

Deschiderea festivităților a început cu Sfânta Liturghie oficiată în capela facultății de către un sobor de preoți profesori ai Facultății, în frunte cu PC Părinte Ioan Lazăr, duhovnicul Facultății, răspunsurile liturgice fiind date de către absolvenți.

După slujbă, programul a continuat în Aula Magna, în prezența invitaților, a absolvenților, studenților facultății, precum și a unei asistențe formate din părinți, prieteni și apropiați ai sărbătoriților.

În prezidiu s-au aflat: ÎPS Dr. Timotei Seviciu, Arhiepiscop al Aradului, Prof. Univ. Dr. Ramona Lile, Rectorul Universității „Aurel Vlaicu" din Arad, PC Pr. Prof. Univ. Dr. Cristinel Ioja, Decanul Facultății de Teologie, PC Pr. Conf. Univ. Dr. Caius Cuțaru, Directorul de Departament al Facultății și PC Diac. Prof. Călin Teuca, Directorul Seminarului Teologic Ortodox din Arad. Fiecare dintre personalitățile invitate au prezentat, apoi, câteva cuvinte de salut și scurte îndemnuri adresate absolvenților.

Festivitatea a debutat prin cuvântul PC Părinte Prof. Univ. Dr. Cristinel Ioja, Decanul Facultății de Teologie Ortodoxă din Arad, care a făcut la început o scurtă incursiune istorică în ceea ce privește instituția de învățământ teologic din urbea noastră.

Cursul festiv a fost susținut de PC Părinte Ioan Lazăr, îndrumătorul de an al absolvenților, tema aleasă de sfinția sa fiind, *Sfințenia preoției, conturând profilul ascetic, chiar mistic al slujirii preoțești*, accentuând puterea rugăciunii dar și a nevoinței în viața preotului, ca model pentru păstoriții săi.

Din partea absolvenților a vorbit studentul Florin Avram, care a mulțumit ÎPS Dr. Timotei, Rectorului Universității, conducerii Facultății de Teologie, precum și corpului profesoral pentru întreg sprijinul acordat în formarea și devenirea lor.

Studentul Alin Ciotea, din anul III, i-a felicitat din partea studenților Facultății, pe absolvenți, adresându-le îndemnul Mântuitorului: „ Să fiți sarea pământului și lumina lumii", dorindu-le să aibă parte de sănătate și o cale luminoasă în viață.

A urmat momentul festiv al „predării cheii" din partea reprezentantului absolvenților, către colegii lor mai mici, din anul III.

Pr. Conf. Univ. Dr. Caius Cuțaru, directorul de Departament al Facultății, a dat citire catalogului, absolvenții primind câte un trandafir și o diplomă de onoare.

Festivitatea s-a încheiat prin cuvântul de binecuvântare și felicitare a absolvenților, adresat de către Întâistătătorul eparhiei arădene, ÎPS Dr. Timotei Seviciu, care a arătat că „nu învățăm pentru școală, ci pentru viață; dumneavoastră, iubiți absolvenți v-ați pregătit pentru o misiune sfântă, și astăzi ați primit atâtea sfaturi, nu ca și cum ați fi la sfârșitul școlii, ci ca la începutul misiunii voastre sfinte".

„La mulți ani!" și intonarea imnului arhieresc, au încheiat această sărbătoare de suflet de la Facultatea de Teologie din Arad.

Seminariștii arădeni au susținut Examenul de certificare a competențelor profesionale

Conform metodologiei în vigoare, elaborată în consultare cu delegații Sfântului Sinod a Bisericii Ortodoxe Române și emisă de Ministerul Educației Naționale, elevii absolvenți ai clasei a XII-a de la Seminarul Teologic Ortodox arădean care au dorit au susținut marți, 16 mai 2017, examenul de Certificare a competențelor profesionale. S-au înscris la acest examen unsprezece absolvenți.

Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, având și calitatea de președinte de onoare al comisiei de examen, a fost prezent la deschiderea și derularea programului, fiind întâmpinat la sosirea în școală de către Preacucernicul Părinte Profesor diac. Călin Teuca, directorul Seminarului, de către membrii comisiei și de elevii absolvenți.

După rugăciunea din capela Seminarului și cuvântul ierarhului, a început examenul propriu-zis, care s-a desfășurat pe două coordonate: susținerea lucrărilor de atestare profesională și susținerea probelor practice. Examenul a început cu proba de susținere a lucrărilor la disciplinele Dogmatică și Studiul Noului Testament, lucrări ce au fost coordonate de părinții profesori Codin Șimonca-Oprița și Pompiliu Gavra. Temele alese au fost diverse, arătând preocuparea elevilor seminariști în această direcție. Examenul a continuat cu proba practică, care a constat, conform Metodologiei, în examinarea absolvenților la disciplinele Liturgică, Muzică bisericească, Catehetică și Omiletică, elevii fiind examinați de părinții profesori Dacian Emilian Nan și Paul Tiberiu Ardelean. Toți cei unsprezece candidați înscriși au fost declarați admiși, cu note între 7 și 10.

Conferințe preoțești de primăvară în Arhiepiscopia Aradului

În conformitate cu prevederile Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, tema conferinței preoțești de primăvară a fost *2017 – Anul omagial al sfintelor icoane, al iconarilor și al pictorilor bisericești,* urmând ca în conferința de toamnă să fie tratată a doua temă dedicată personalității Preafericitului Părinte Patriarh Justinian Marina și apărătorilor Ortodoxiei în timpul comunismului.

Potrivit acestor prevederi, în Arhiepiscopia Aradului, în perioada 17-23 mai 2017, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Arhiepiscop Timotei, s-au desfășurat Conferințele preoțești de primăvară, în cele patru protopopiate din cadrul eparhiei.

La aceste conferințe, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Timotei a prezentat hotărârea Sfântului Sinod cu privire la tema stabilită pentru anul 2017. Chiriarhul arădean a apreciat calitatea referatelor, subliniind atât aspectele teologice, cât și cele de ordin practic, ultimele fiind binevenite mai ales că, în Arhiepiscopia Aradului, atât la Catedrala Arhiepiscopală, cât și la alte biserici din eparhie, sunt în curs de desfășurare lucrări de pictură la locașurile de cult.

Continuare în pagina 7

Actualitate eparhială – Mai 2017

Urmare din pagina 6

Totodată, Înaltpreasfinţia Sa a îndemnat preoţii prezenţi să stăruie în a observa prevederile erminiei picturii pentru ca locaşurile de cult să fie frumos şi corect împodobite cu pictură bisericească.

Seminariştii arădeni în vizită misionar-duhovnicească la Penitenciarul din Arad

Joi, 18 mai 2017, în această perioadă a Penticostarului în care Biserica Ortodoxă sărbătoreşte Învierea Mântuitoruui Hristos, cu binecuvântarea Înaltpreasfinţitului Părinte Arhiepiscop Dr. Timotei al Aradului, la invitaţia preotului capelan Vlad Oneţ de la Penitenciarului Arad, Seminarul Teologic Ortodox din Arad, repezentat prin pr. prof. Pompiliu Gavra, profesor de Istoria Bisericii Ortodoxe Române şi Istoria Bisericii Universale, însoţit de Prof. Ştefan-Adrian Bugyi, profesor de Educaţie muzicală şi Ansamblu coral, alături de un grup de elevi seminarişti, au oferit deţinuţilor o rază de lumină şi de nădejde, prin dezbaterea cu titlul 2017- Anul comemorativ Justinian Patriarhul şi al apărătorilor Ortodoxiei în timpul comunismului.

Pe parcursul întâlnirii elevii teologi, dirijaţi de profesorul Ştefan-Adrian BUGYI au interpretat mai multe cântări specifice perioadei Penticostarului, spre bucuria tuturor celor prezenţi. La final, deţinuţii au adresat o serie de întrebări teologice şi istorice pr. Prof. Pompiliu Gavra, cu referinţă la tema dezbătută.

Părintele capelan Vlad Oneţ a mulţumit oaspeţilor, asigurând Seminarul Teologic Ortodox de toată dragostea şi de buna colaborare şi pe viitor.

Zilele Academice Arădene

Universitatea de Vest „Vasile Goldiş" din Arad a organizat, în perioada 18-21 mai 2017, în parteneriat cu CJA, Primăria Arad şi Arhiepiscopia Aradului, cea de-a XXVII-a ediţie a Zilelor Academice Arădene, moment de bilanţ academic şi cercetare ştiinţifică.Manifestările au debutat cu un Te Deum susţinut de ÎnaltPreasfinţia Sa Timotei Seviciu, Arhiepiscopul Aradului, la monumentul marelui corifeu al Unirii, Vasile Goldiş, patronul spiritual al Universităţii care îi poartă numele.

Prof. univ. dr. Coralia Adina Cotoraci, rectorul Universităţii de Vest „Vasile Goldiş" şi prof. univ. dr. Aurel Ardelean, preşedintele UVVG, au deschis manifestările dedicate Zilelor Academice Arădene, ediţia a XXVII-a, care s-au desfăşurat în Aula „Magna Universitaria" din Campusul Universitar „Vasile Goldiş", în prezenţa numeroşilor oaspeţi de seamă în cercetarea ştiinţifică, autorităţilor locale şi judeţene, parlamentari, prorectori, decani, studenţi, masteranzi, doctoranzi, postdoctoranzi, absolvenţi ai UVVG, directori de licee şi colegii.

Expoziţie itinerantă de icoane pe sticlă în Parohia Buhani

Duminica a VI-a după Paşti – a Orbului, Biserica parohială cu hramul „Duminica Tuturor Sfinţilor, din localitatea Buhani, a fost gazda unui eveniment deosebit, plin de lumină.

În contextul „Anului omagial al icoanarilor şi pictorilor bisericeşti , Parohia Buhani în colaborare cu Cercul de pictură „Pictoraşii Hălmăgeni" din localitatea Hălmagiu, coordonaţi de d-nul Sida Eduard, au organizat o expoziţie itinerantă de icoane pe sticlă, în cadrul căreia au fost expuse lucrări ale copiilor din cadrul cercului.

Dincolo de a fi un prilej de admiraţie pentru credincioşii prezenţi, icoanele expuse în Biserică pe parcursul Sfintei Liturghii, au reprezentat un bun prilej de invitaţie tainică la transfigurare, la pregustarea Împărăţiei Cerurilor şi la vederea veşnicelor bunătăţi ale Împărăţiei lui Dumnezeu, prin Sfânta Liturghie.

La finalul Sfintei Liturghii, preotul paroh a adus mulţumiri tinerilor „pictoraşi hălmăgeni" – pe care i-a încurajat să continue această frumoasă activitate şi pe mai departe, oferindu-le în acest sens diplome de participare şi icoane – îndrumătorului lor Sida Eduard pentru colaborarea în derularea expoziţiei precum şi pentru efortul depus în vederea insuflării tainelor iconografiei creştine în sufletul copiilor – şi părinţilor copiilor – care susţin alături de Parohia Hălmagiu şi alţi oameni de bine funcţionarea cercului de pictură.

Concurs şi Simpozion Internaţional „Tradiţie şi Mărturisire prin culoare şi trăire"la Seminarul Teologic Ortodox din Arad

Luni, 22 mai 2017, la Seminarul Teologic Ortodox din Arad, s-a desfăşurat a IX-a ediţie a Concursul şi simpozionului internaţional de creaţie literară, creaţie plastică şi artă fotografică Tradiţie şi mărturisire prin culoare şi trăire, întrucât Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a proclamat anul 2017 ca Anul omagial al iconarilor şi pictorilor bisericeşti şi Anul comemorativ Justinian Patriarhul şi al apărătorilor Ortodoxiei în timpul comunismului în Patriarhia Română.

Slujba de Te-Deum a fost oficiată în prezenţa Înalt Preasfinţitului Părinte Arhiepiscop dr. Timotei Seviciu, arhiepiscop al Aradului, de Înalt Preacuviosul Părinte dr. Iustin Popovici, diac. prof. Călin Teuca, pr. prof. Pompiliu Gavra, pr. prof. Codin Şimonca-Oprişa şi arhid. asist.univ. drd.Tiberiu Ardelean.

Manifestările în plen ale simpozionului au debutat cu mărturiile d-lui avocat Ciobâncan Vasile, d-lui prof. Cioroboiu Radu şi d-lui medic Vasile Aciocărlănoaie, foşti deţinuţi politici din cadrul din cadrul Asociaţiei Foştilor Deţinuţi Politici din România, filiala Arad, moderaţi de d-na prof.dr. Diana Şimonca-Oprişa. În acelaşi timp, s-a desfăşurat un atelier de pictură pe sticlă, coordonat de d-nele prof. Mirela Bugariu şi Beatrice Nicolau, la care au participat 12 elevi de la Şc.Gim. Vladimirescu, Şc.Gim. Dr Ioan Danicico Semlac, Şc.Gim. Caius Iacob Arad, Colegiul de Arte Sabin Drăgoi Arad, Colegiul Naţ. Preparandia Dimitrie Ţichindeal Arad şi Colegiul Naţ.Vasile Goldiş Arad.

Dezbaterea în plen a lucrărilor s-a desfăşurat în prezenţa invitaţilor: d-na prof.dr. Anca Stoenescu, inspector şcolar general adjunct la ISJ Arad, arhid.prof.Florin Sirca, inspector şcolar pentru Management instituţional şi Religie, pr.prof.univ.dr.Cristinel Ioja, decanul Facultăţii de Teologie Ortodoxă din cadrul Universităţii Aurel Vlaicu din Arad, d-na prof. Eugenia Groşan, director al Colegiului Naţional Elena Ghiba Birta Arad, prof. Viorel Binchiciu, pr. Mircea Bupte de la Parohia Ortodoxă Micălaca Veche II Arad şi părintele protodiacon Iov Orădan. Astfel, d-na prof. dr. Diana Şimonca-Oprişa şi pr. prof. Codin Şimonca-Oprişa şi-au prezentat lucrările: Textul-palimpsest şi neliniştile creatoare. Jurnalul Fericirii de Nicolae Steinhardt; Acatistul Maicii Domnului în viziunea iconografică a pictorilor de la Mănăstirea Humorului.

Susţinerea lucrărilor a fost urmată de premierea elevilor participanţi la cele 3 secţiuni ale concursului. Cele 40 de premii au fost oferite de ÎPS Părinte Arhiepiscop dr. Timotei Seviciu de la Arhiepiscopia Aradului şi de Preaonoratul Părinte Protopop Flavius Petcuţ de la Protopopiatul Ortodox Român Arad.

Evenimentul a reunit peste 500 de participanţi din Cehia şi din 35 de judeţe ale ţării, care şi-au manifestat interesul pentru temele propuse de organizatori.

Lucrările participanţilor - cele 133 de eseuri şi articole ale cadrelor didactice şi preoţilor, dar şi cele 87 de referate şi creaţii literare ale elevilor, au fost cuprinse într-un volum intitulat sugestiv – Tradiţie şi mărturisire prin culoare şi trăire. Cele peste 300 de lucrări de artă plastică şi artă fotografică au putut fi văzute în expoziţia al cărui vernisaj a avut loc după lansarea volumului.

Organizatorii acestor activităţi au fost: diac. prof. Călin Teuca, pr. prof. Pompiliu Gavra, pr. prof. Codin Şimonca-Oprişa, pr. prof. Dacian Emilian Nan, arhid. prof. drd.Tiberiu Ardelean, prof. Andrea Vida, prof. Beatrice Mandă, prof. Mihaela Neagoe, prof. dr. Diana Şimonca-Oprişa, prof. Camelia Nan.

Dintre parteneri amintim: Arhiepiscopia Aradului, Parohiile ortodoxe din Chitighaz, Ungaria; Dortmund, Germania; Praga, Cehia; Rocca di Papa, Italia; Liege, Belgia; Micălaca Veche Arad, Inspectoratul Şcolar Judeţean Arad; Universitatea Aurel Vlaicu Arad; Universitatea de Vest Vasile Goldiş Arad; Colegiul Naţional Moise Nicoară Arad; Liceul Tehnologic Francisc Neuman Arad.

Preoţii Cercului misionar-pastoral Vinga în pelerinaj la Aiud

În contextul Anului omagial al iconarilor şi pictorilor bisericeşti şi Anul comemorativ Justinian Patriarhul şi al apărătorilor Ortodoxiei în timpul comunismului în Patriarhia Română; cu binecuvântarea Înaltpreasfinţitului Părinte Arhiepiscop Timotei, Arhiepiscop al Aradului, preoţii din Cercul Pastoral-Misionar Nr. 5 Vinga, coordonaţi de Pr. Horea Ştefan de la Parohia Secusigiu, au efectuat un pelerinaj la Penitenciarul de la Aiud, locul unde a inceput „fenomenul reeducării" în primăvara anului 1962 şi cimitirul de aici denumit de localnici „Râpa Robilor", unde au fost înmormântaţi apărătorii Ortodoxiei din timpul comunismului. Monumentul care există în prezent pe Râpa Robilor, denumit „Calvarul Aiudului", a fost ridicat în cinstea şi pomenirea martirilor prigoanei comuniste din perioada 1945 – 1964. Paraclisul din interiorul acestuia a fost sfinţit in anul 2000, de către Înaltpreasfinţitul Bartolomeu, fost deţinut al închisorii Aiud. La intrarea în paraclis, găsim scris: „Fericiţi cei prigoniţi pentru dreptate, că a lor este Împărăţia Cerurilor" (Matei 5, 10). Osemintele descoperite până acum în Râpa Robilor, se păstrează cu mare evlavie în interiorul monumentului, sub Sfântul Altar al paraclisului. Acestea sunt unul dintre marile daruri pe care Dumnezeu le-a dăruit neamului nostru, spre mântuire. La baza monumentului, la intrarea in osuarul cu Sfinte Moaşte, găsim scris: „Doamne, primeşte jertfa lor."

Tot în cadrul acestui pelerinaj au mai fost vizitate: Mănăstirea Râmeţ, Mănăstirea Sfântul Mare Mucenic Dimitrie Sighişoara, Mănăstirea Sfântul Gheorghe Bunești şi Mănăstirea Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus.

Admitere la Seminarul Teologic Ortodox din Arad

Miercuri, 24 mai 2017, la Seminarul Teologic Ortodox din Arad s-a desfăşurat examenul de admitere în clasa a IX-a, pentru anul şcolar 2017-2018.

Ziua a început la Capela Seminarului la ora 7:30 cu Slujba de dimineaţă oficiată de duhovnicul seminarului, Pr. Prof. Codin Şimonca-Oprişa în prezenţa elevilor seminarului teologic arădean, dar şi a celor 23 de candidaţi. Începând cu ora 8:00 s-a desfăşurat vizita medicală, urmată de susţinerea probelor orale (dicţie, ritm şi muzică) iar de la ora 11:00 proba scrisă, care a cuprins conţinuturi studiate la disciplina Religie în clasele a VII-a şi a VIII-a.

Candidaţii urmează a susţine testările evaluării naţionale (la Limba şi literatura română şi Matematică) în luna iunie, apoi se va calcula media finală de admitere.

Întâlnire după 10 ani la Seminarul Teologic Ortodox din Arad

Absolvenţii promoţiei 2007 de la Seminarul Teologic Ortodox din Arad, s-au reîntâlnit în data de 25 mai 2017, în instituţia de învăţământ teologic din Arad. Absolvenţii au primit pentru acest eveniment binecuvântarea Înaltpreasfinţitului Timotei, Arhiepiscopul Aradului. Întâlnirea de 10 de ani de la absolvirea cursurilor a început cu un Te Deum de mulţumire oficiat în bisericuţa de lemn din curtea Seminarului, urmat de un parastas pentru profesorii, colegii şi soţul doamnei profesoare Budileanu Victoria, trecuţi la cele veşnice. Slujbele religioase au fost oficiate de un sobor de preoţi format din absolvenţi ai promoţiei 2002-2007, amintindu-i aici pe pr. Bogdan Oneţ – Parohia Ortodoxă Bocsig, pr. Vlad Oneţ – preot capelan la Penitenciarul din Arad, pr. Silviu Raul Pele – Parohia Cruceni, pr. Silviu Ionuţ Buda – Parohia Lazuri, pr. Baba Teodor – Parohia Şiştarovăţ şi pe diac. Sergiu Pantea – Catedrala Mitropolitană din Timişoara . La slujbele religioase au fost prezenţi pr. Călin Teuca actualul director împreună cu ceilalţi profesori ai Seminarului ce au predat generaţiei reunite după 10 ani şi mulţi colegi absolvenţi. Cuvântul de mulţumire din partea elevilor absolvenţi a fost rostit de pr. Bogdan Oneţ care la final a oferit şi Diplome de Onoare pentru toţi profesorii prezenţi. Întâlnirea a continuat, în sala de cursuri a fostei clase a XIII-a B, cu „ora de dirigenţie" plină de emoţie , unde a fost strigat catalogul, iar fiecare absolvent şi-a prezentat activitatea, realizările pe plan profesional şi familial. Absolvenţii au avut posibilitatea să se reîntâlnească şi să-i asculte din nou pe pr. diriginte Iova Zaharia (clasa a XIII-a A), pe doamna diriginta Victoria Budileanu (clasa a XIII-a şi mulţi alţi profesori care au luat cuvântul.Ziua s-a încheiat cu o masa festiva unde atât profesorii cât şi absolvenţii s-au bucurat de readucerea aminte a multor momente frumoase din timpul cursurilor.

Simpozionul Naţional Constantin Noica la Consiliul Judeţean Arad

În zilele de 25-27 mai, Aradul a devenit centrul naţional al manifestărilor ştiinţifice şi filosofice. Doi academicieni, cercetători ştiinţifici, profesori universitari sunt prezenţi la evenimentele organizate în sala „Vasile Goldiş" a Consiliului Judeţean Arad, acolo unde astăzi a avut loc deschiderea oficială a celei de-a IX-a ediţii a Simpozionului Naţional Constantin Noica, manifestare de înaltă ţinută ştiinţifică a cărei temă în acest an este „Creaţie şi frumos în rostirea filosofică". Simpozionul este organizat de Academia Română, prin Institutul de Filosofie şi Psihologie „Constantin Rădulescu-Motru" şi de Consiliul Judeţean Arad, prin Centrul Cultural Judeţean, în parteneriat cu Universitatea de Vest „Vasile Goldiş" şi cu Universitatea „Aurel Vlaicu". Lucrările Simpozionului au fost deschise prin alocuţiunile domnilor academicieni Alexandru Surdu şi Alexandru Boboc, a ÎPS Dr. Timotei Seviciu, Arhiepiscopul Aradului, a preşedintelui Consiliului Judeţean Arad, domnul Iustin Cionca, a preşedintelui fondator al Universităţii de Vest „Vasile Goldiş", domnul Aurel Ardelean şi a conf. univ. dr. Roman Regis-Mafteiu, reprezentant al Universităţii „Aurel Vlaicu".

Vineri şi sâmbătă, lucrările s-au desfăşurat între orele 9:00-18:00, cu pauză de masă între orele 13:30-15:00. Au conferenţiat 41 de personalităţi: academicieni, cercetători şi universitari de la toate marile centre universitare din România. Lucrările vor fi publicate în volum, la prestigioasa Editură a Academiei Române.

Seară duhovnicească la Catedrala Veche

Părintele Ioan Lazăr, părintele duhovnic al Facultăţii de Teologie Ortodoxă din Arad, a fost invitat la „Serile duhovniceşti de la Catedrala Veche" , vineri, 26 mai. A fost ediţia a 18-a din această serie, lansată acum doi ani, prin invitarea IPS părintele Timotei, Arhiepiscopul Aradului. Pornind de la perioada în care ne aflăm, părintele Ioan Lazăr a conferenţiat despre importanţa cunoaşterii lui Dumnezeu după imnografia Penticostarului. Partea a doua a întâlnirii a însemnat iniţierea bine-cunoscutului dialog cu credincioşii prezenţi, pe marginea subiectului prezentat.

Părintele Ioan Lazăr a prezentat un periplu de cunoaştere a lui Dumnezeu, vorbind despre evangheliile din fiecare duminică, până la duminica tuturor sfinţilor şi a sfinţilor români. Exemplul sfinţilor este, poate, cel mai bun îndrumar pentru cunoaşterea lui Dumnezeu, pentru că ei, în nevoinţele lor, au ajuns la cunoaşterea Sa, iar noi le putem urma exemplul, prin nevoinţele noastre.

Festivitatea de absolvire a promoţiei 2017 a Seminarului Teologic Ortodox din Arad

Marţi, 30 mai 2017, cu binecuvântarea şi în prezenţa Înaltpreasfinţitului Părinte dr. Timotei Seviciu, Arhiepiscop al Aradului, la Seminarul Teologic Ortodox din Arad s-a desfăşurat festivitatea de absolvire a elevilor promoţiei 2017 a Seminarului arădean. După ce toţi cei prezenţi au cântat Rgăciunea Domnească, în deschidere PCPărinte diac. prof. Călin Teuca, directorul Seminarului, a transmis mesajul de salut întregii asistenţe, precum şi cel de felicitare către absolvenţi, după care, în auzul ultimului clinchet de clopoţel, absolvenţilor le-au fost înmânate diplomele onorificede absolvire de către PC părinte prof. Codin Şimonca-Oprişa, profesorul lor diriginte,care le-a adresat şi un scurt, dar emoţionant cuvânt de imbold la acest moment aniversar.

S-au adresat, mai apoi, gândurile de felicitare şi totodată de responsabilizare,absolvenţilor de către PC părinte conf. univ. dr. Lucian Farcaşiu, din partea Facultăţii de Teologie „Ilarion V. Felea" din cadrul Universităţii „Aurel Vlaicu" din Arad; doamna prof. Eugenia Groşan, directorul Colegiului Naţional „Elena Ghiba-Birta" din Arad. Cuvântul de încheiere l-a avut, firesc, ÎPS dr. Timotei Seviciu, Arhiepiscop al Aradului, care i-a îndemnat pe tinerii absolvenţi să nu-şi trădeze vocaţia. Au fost prezenţi şi dl. Bogdan Noghiu, reprezentantul Consiliului Judeţean Arad, părinţi ai absolvenţilor, rude, prieteni.În acordurile imnului academic Gaudeamus igitur s-a desfăşurat momentul simbolic al predării cheii de către elevii clasei a XII-a, însoţit de alocuţiunile celui mai merituos elev al clasei terminale şi şef de promoţie Flavius-Mădălin Dărăştean şi a reprezentantei clasei a XI-a, Denisa Mureşan, cea care a preluat cheia şcolii, ambii încercând să descifreze multiplele posibile semnificaţii ale acestui gest.Festivitatea s-a încheiat cu un moment susţinut de corul Seminarului arădean, dirijat de PC arhid. prof. drd. Tiberiu Ardelean.

Doctoranzi ai Facultăţii de Teologie Ortodoxă din Arad premiaţi la Simpozionul Teologic organizat la Mănăstirea Caraiman

Şcoala doctorală din cadrul Facultăţii de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea" a Universităţii „Aurel Vlaicu" din Arad, condusă de către Pr. Prof. Dr. Constantin Rus, directorul ei, a înregistrat zilele trecute o mare împlinire, în sensul în care doi dintre doctoranzii acestei şcoli au obţinut Premiul I şi II la Simpozionul teologic cu tema ***Personalitatea patriarhului Justinian şi apărătorii ortodoxiei în timpul comunismului,*** organizat la Mănăstirea Caraiman, în zilele de 25-28 mai 2017. Este vorba despre doctorandul Perşa Răzvan, care a prezentat referatul cu tema *Excluderea din mănăstire a Părintelui Arsenie Boca.*

O abordare juridică şi canonică şi despre doctorandul Nojea Traian, care a prezentat referatul intitulat *Restitutio pro memoria – personalitatea episcopului Nicolae Popoviciu al Oradiei (1936 – 1950), în lumina unor documente inedite.* La sfârşitul lucrărilor simpozionului a avut loc festivitatea de premiere, juriul acordând primele două premii doctoranzilor arădeni, pentru prestanţa lor ştiinţifică şi valoarea lucrărilor prezentate. Astfel, domnul doctorand Perşa Răzvan a obţinut Premiul I, iar domnul Nojea Traian, Premiul II.

Obţinerea acestor premii ne încurajează foarte mult în activitatea pe care o desfăşurăm în cadrul şcolii noastre doctorale, constituind o confirmare a muncii asidui pe care coordonatorii de lucrări ai acestei şcoli, dar deopotrivă şi doctoranzii ei o desfăşoară cu multă seriozitate şi acrivie ştiinţifică, dând dovadă de o temeinică pregătire teologică.

CERCURI MISIONARE

În luna *Mai* au avut loc Cercuri pastoral-misionare în următoarele parohii arădene:

- Protopopiatul **Arad**: Grăniceri; Chişineu Criş I; Fântânele; Sântana I
- Protopopiatul **Ineu**: Chier;
- Protopopiatul **Lipova**: Groşii Noi;
- Protopopiatul **Sebiş**: Honţişor; Avram Iancu; Susani;

(*mai multe detalii se află pe pagina WEB a Arhiepiscopiei Aradului: www.episcopiaaradului.ro*)

Itinerar chiriarhal al Înaltpreasfinţitului Părinte Arhiepiscop Dr. Timotei Seviciu, Mai 2017

Vineri 5 mai – Înaltpreasfinţitul Părinte Timotei participă la un curs festiv organizat de Facultatea de Medicină Dentară la Sala de conferinţe din cadrul Expo Arad.

Duminică 7 mai - Înaltpreasfinţitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a săvârşit Sfânta Liturghie în biserica parohială cu hramul „Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel" a Parohiei Pâncota. Cuvântul de învăţătură adresat de Înaltpreasfinţitul Părinte Timotei, a fost pus sub titlul „*Slăbiciune şi tărie*".

Luni 8 mai – Chiriarhul participă la lucrările din prima zi a Simpozionului naţional studenţesc „Teologia Icoanei" la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Arad.

Joi 11 mai - Arhiepiscopul Aradului a participat la inaugurarea noului sediu al Inspectoratului Şcolar Judeţean Arad (IŞJ Arad), în prezenţa Ministrului Educaţiei Naţionale, domnul Pavel Năstase, unde a săvârşit slujba de sfinţire a noului edificiu.

Duminică 14 mai - În Duminica a 5-a după Paşti, Înaltpreasfinţitul Părinte Timotei a fost prezent la capela din campusul Universităţii de Vest „Vasile Goldiş" din Arad, unde a săvârşit Sfânta şi Dumnezeiasca Liturghie. La momentul rânduit, Înaltpreasfinţitul Părinte Timotei a rostit cuvântul de învăţătură pus sub titlul „*Duh şi adevăr*".

Marţi 16 mai – Chiriarhul participă la examenul de certificare a competenţelor profesionale organizat de Seminarul Teologic Ortodox din Arad pentru absolvenţii ultimului an de studiu.

Miercuri 17 mai - Arhiepiscopul Aradului partipă la conferinţa preoţească de primăvară din cadrul protopopiatului Arad.

Joi 18 mai – Ierarhul prezidează conferinţa preoţească de primăvară din protopopiatul Lipova.

Vineri 19 mai – Arhiepiscopul Aradului oficiază un Te-Deum la monumentul Vasile Goldiş din Arad, luând parte în continuare la festivităţile organizate cu prilejul Zilelor Academice ale Universităţii de Vest „Vasile Goldiş".

Sâmbătă 20 mai – Înaltpreasfinţitul Timotei, Arhiepiscopul Aradului este prezent la Seciunea de Comunicări „Aradul – Capitală Politică a Marii Uniri", unde rosteşte o alocuţiune.

Duminică 21 mai - În Duminica a 6-a după Paşti, Înaltpreasfinţitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a oficiat Sfânta Liturghie şi slujba de sfinţire a iconostasului nou

al bisericii Parohiei Variaşu Mare, cu hramul Înălţarea Domnului. Cuvântul de învăţătură al Chiriarhului a fost pus sub titlul „*Raze din Lumina sfântă*". În a doua parte a zilei Chiriarhul a fost prezent în Parohia Zădăreni la slujba Vecerniei cu ocazia Hramului Bisericii „Sf. Împăraţi Constantin şi Elena" din localitate.

Luni 22 mai - Chiriarhul a participat la Simpozionul Internaţional „Tradiţie şi Mărturisire prin culoare şi trăire", organizat la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Arad.

Joi 25 mai - Cu prilejul praznicului împărătesc Înălţarea Domnului şi a Zilei Eroilor, Înaltpreasfinţitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului a săvârşit Sfânta Liturghie în Catedrala arhiepiscopală din Arad. Cuvântul de învăţătură al Chiriarhului a fost pus sub titlul „*Împăratul cerurilor*".

Vineri 26 mai – Înaltpreasfinţitul Părinte Timotei a participat la Simpozionul Naţional „Constantin Noica", oraganizat la sala Vasile Goldiş a Consiliului Judeţean Arad.

Duminică 28 mai - În Duminica a 7-a după Paşti, Înaltpreasfinţitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a fost prezent în mijlocul obştii monahale de maici a Schitului Tămand.. În dimineaţa zilei, Chiriarhul arădean, a săvârşit o slujbă de binecuvântare cu prilejul inaugurării drumului asfaltat ce leagă Oraşul Ineu de Schitul Tămand, apoi Ierarhul a oficiat Sfânta Liturghie arhierească. Cuvântul de învăţătură adresat de către Chiriarh cu acest prilej a fost despre „*Calea vieţii*".

Marţi 30 mai - Arhiepiscopul Aradului, a luat parte la Seminarul Teologic Ortodox din Arad la festivitatea de absolvire a elevilor promoţiei 2017 a Seminarului arădean.

Pr. drd. Radu Constantinescu
Secretar eparhial

AGENŢIA DE PELERINAJE „BASILICA TRAVEL"

Pelerinaj în Maramureş — 8 - 9 iulie; 2 - 3 septembrie 2017

Agenţia de Pelerinaje "Basilica Travel" a Patriarhiei Române vă invită să participaţi într-un pelerinaj nou în Maramureş, cu plecare din Arad, în care aveţi prilejul să vă închinaţi în Mănăstirea Bixad, Mănăstirea Săpânţa, Mănăstirea Bârsana (participare la Sfânta Liturghie), Mănăstirea Rohia şi Mănăstirea Bic.

TARIF: 220 LEI

Pelerinaj la Mănăstirea Izbuc — 21 aprilie; 6 mai; 3 iunie; 1 iulie; 15 august; 2 septembrie; 7 octombrie 2017

Agenţia de Pelerinaje "Basilica Travel" a Patriarhiei Române vă invită să participaţi într-un pelerinaj la Mănăstirea Izbuc, cea mai veche mănăstire din Ardeal, cu plecare din Arad. În acest pelerinaj aveţi prilejul să participaţi la Sfânta Liturghie şi să vă închinaţi la icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului de la Mănăstirea Izbuc.

TARIF: 50 LEI

Pelerinaj la mormântul Părintelui Arsenie Boca — 22 aprilie; 8 mai; 20 mai; 3 iunie; 24 iunie; 8 iulie; 29 iulie; 12 august; 26 august; 13 septembrie; 14 septembrie 2017

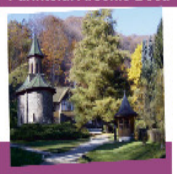

Agenţia de Pelerinaje "Basilica Travel" a Patriarhiei Române vă invită să participaţi într-un pelerinaj nou la mormântul părintelui Arsenie Boca, cu plecare din Arad. Mormântul părintelui Arsenie Boca se află la Mănăstirea Prislop, ce a fost ctitorită de Sfântul Nicodim de la Tismana în a doua jumătate a secolului al XIV-lea.

TARIF: 65 LEI

Pelerinaj la Mănăstirea Râmeţ — 21 aprilie; 29 iunie; 15 august; 15 octombrie 2017

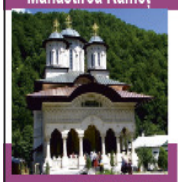

Agenţia de Pelerinaje "Basilica Travel" vă invită să participaţi la un pelerinaj nou la Mănăstirea Râmeţ, cu plecare din Arad. Mănăstirea Râmeţ este cea mai veche şi importantă vatră monahală din Arhiepiscopia de Alba Iulia. Biserica veche a Mănăstirii Râmeţ reprezintă un monument arhitectonic şi artistic de excepţie.

TARIF: 95 LEI

Pelerinaj în Ţara Sfântă cazare la hoteluri — 15 - 21 mai; 2 - 8 iunie; 3 - 9 iulie; 8 - 14 septembrie; 9 - 15 octombrie 2017

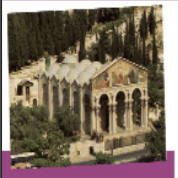

Agenţia de Pelerinaje "Basilica Travel" vă invită să participaţi la un pelerinaj în Ţara Sfântă, cu cazare la hoteluri. Printre locurile în care ne vom închina, menţionăm: Muntele Tabor, râul Iordan, participare la Sfânta Liturghie la Biserica românească de la Ierusalim, Biserica ortodoxă a Naşterii Domnului din Betleem, Drumul Crucii, Sfântul Mormânt şi Biserica Învierii, Golgota.

TARIF: 655 EURO

Pelerinaj în Israel şi Peninsula Sinai — 05 - 11 iunie; 18 - 24 septembrie 2017

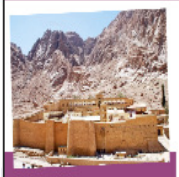

Agenţia de Pelerinaje "Basilica Travel" vă invită să participaţi la un pelerinaj în Ţara Sfântă şi Peninsula Sinai de 7 zile, cu trecere pe la cele mai importante obiective: Lod, Muntele Tabor, Mănăstirea Sfânta Ecaterina, Ierusalim, Drumul Crucii, Golgota, Sfântul Mormânt şi Biserica Învierii, Hozeva, râul Iordan, Biserica ortodoxă a Naşterii Domnului din Betleem şi Biserica Naşterii Sfântului Ioan Botezătorul.

TARIF: 695 EURO

Pelerinaj Israel şi Sinai - plecare din Cluj - — 16 - 24 mai; 22 - 30 august; 5 - 13 septembrie; 10 - 18 octombrie; 17 - 25 octombrie 2017

Vă invităm să participaţi la un pelerinaj în Ţara Sfântă şi Peninsula Sinai, cu plecare din Cluj-Napoca, în care aveţi prilejul să vă închinaţi în Ierusalim - Sfântul Mormânt, Calea Crucii, Golgota; Mănăstirea Sfânta Ecaterina, Muntele Sinai; Nazareth; râul Iordan; Muntele Tabor; Hozeva - moaştele Sfântului Ioan Iacob Românul; Betleem - Biserica Naşterii Domnului, precum şi în alte minunate locuri.

TARIF: 750 EURO

Pelerinaj în Grecia Sfinţii Nectarie şi Ioan Rusul — 2 - 7 mai; 23 - 28 mai; 13 – 18 mai; 10 – 15 iunie; 08 – 13 iulie; 22 – 27 iulie 2017

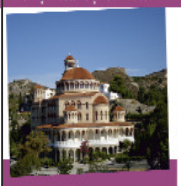

Mulţi pelerini români au râvnă pentru a se închina în locurile de nevoinţă ale unor sfinţi din Grecia. Astfel, Agenţia „Basilica Travel" organizează pelerinaje la Tesalonic pe urmele Sfântului Dimitrie, în insula Eghina la moaştele Sfântului Nectarie, în insula Evia la moaştele Sfântului Ioan Rusul, la moaştele Sfântului Efrem cel Nou de la Nea Makri, la Mănăstirea Sfânta Paraschevi din Valea Tembi, precum şi la Meteora.

TARIF: 305 EURO

ARAD - CENTRUL „SFÂNTUL APOSTOL ANDREI":
B-dul Revoluţiei, Nr. 30, Tel./Fax: +4 0257.466.784,
Email: arad@basilicatravel.ro, Program: 09.00 - 17.00
REŞIŢA - CENTRUL „SF. AP. PETRU ŞI PAVEL":
Str. Republicii, Nr. 1, Tel./Fax: +40255.255.135,
Email: resita@basilicatravel.ro, Program: 09.00 - 17.00
BUCUREŞTI - BASILICA TRAVEL: S . Doamnei, Nr. 20
Tel./ Fax: +4021.316.35.03 Mobil: 0741 260 424,
Email: office@basilicatravel.ro, Program: 09.00 - 17.00
www.pelerinaj.ro www.pelerinaje.ro www.basilicatravel.ro

Comitetul de redacţie:
Înaltpreasfinţitul Arhiepiscop Dr. TIMOTEI SEVICIU – preşedinte;
Protos. Dr. Iustin Popovici, consilier cultural, redactor responsabil; Arhim. Dr. Teofan Mada, vicar administrativ; Pr. Drd. Radu Constantinescu, secretar eparhial – membri
Editura: Arhiepiscopia Aradului, Arad, 310084, Str. Episcopiei nr. 60-62, Tel.: 0257–281856 ISSN 1220 – 8531, ISSN-L 1220 – 8531 Tehnoredactare: Daniel Albu
Articolele pentru Revista Biserica şi Şcoala se trimit pe următoarea adresă de e-mail: bisericasiscoala1877@gmail.com **PREŢ 3 LEI**